Ükstknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
W.K.P. keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sektsiooni häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Awatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine	Tellimine
eesmisel lhk. 3 r. kul.	Linnades 1 kuu — 1 rbl.,
viimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
keskmistel „ 6 „ „	Maal 1 kuu — 50 kop.
k.-har. asut. 20 k. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 61 (2261) Puhkepäewal, 15. märtsil 1925 8. aastakäik

Toompea 1088.

Sm. Mamia Orahelashwili.

Taga-Kaukaasia S. N. W. rahwakommissaride nõukogu esimees.

Esimene Nõukogude aurulaew Ameerikas.

New-Yorgist, 13. märtsil. Nõukogude aurulaew „Wazlaw Worowski“ jõudis Savannasse (Georgi osariigis) potasse laadungiga. See on esimene aurulaew, mis jõudis Ameerika sadamasse punase lipu all.

Kuid pääle hariliku tollimaksu pandi Ühisriikide tolliametnikkude poolt ta pääle weel täiendawad maksud, nii et kogu tolliraha kujunes 2672 dollarit juureks.

Sarnast tegu seletatakse sellega, et S. N. W. Liidu ja Ühisriikide wahel puuduwad normaalsed kaubanduslikud wahekorrad ja seepärast ei wõi teistega ühewäärilisteks pidada. Laewa kapten Kulaagin teatas Rosta kirjasaatjale, et ta protesteerib sarnase täiendawa tollimaksu päälepanemise wastu. Niisama protesteerib laewaühisuse „Derutra“ agent. Laewa meeskonda ei lubatud maale.

Juhtumisel, kui laewa ei peaks lubatama wälja laadida Savannas, sõidab „Wazlaw Worowski“ Alabani ja säält Buenos-Airesi ja teistesse Lõuna-Ameerika sadamatesse.

Jaapanlased Sun-Jat-Seni surmast.

Tokiost, 13. märtsil. Sun-Jat-Seni surma puhul kirjutab ajaleht „Kokumin“: „Sun-Jat-Seni surm on tasumata kaotus Hiinamaa tulewikule ja eriti tema progressiiwsetele ning demokraatlikkudele jõudele“. Ajaleht awaldab arwamist, et nüüd pöörab Duan-Zsi-Tshui reaktsiooni poole ja Hiinamaa neelawad ära militaristlikud bürokraadid Tshan-Zso-Lin ja Duan-Zsi-Tsheni. Peaaegu kõik ajalehed arwawad, et Homindani partei laguneb ja kaotab tähtsuse.

S. N. W. Liidule antakse üle Wene saatkonnamaja Tokios.

Tokiost, 13. märtsil. Siia jõudnud Pekingi saatkonna esimene sekretäär Kusnetsow wõeti waksalis wastu wälisasjade ministeeriumi ja ühiskondlikkude organisatsioonide esitajate poolt. Sm. Kusnetsow tuli endist Wene saatkonnamaja ülewõtma nõukogude walitsusele.

Herriot täidab kindlaid Poincare juhtmötteid.

Pariisist, 13. märtsil. Parlamendi wälisasjade kommisjon arutas Prantsusmaa julgeoleku küsimust. Pea kõikide parteide esitajad rääkisid Kölni piirkonna okkupeerimise jatkamise poolt seni kuni Saksamaa ei täida oma kohustusi sõjariistade wähendamises ja kuni Prantsusmaa ei saa liitlastelt olulisi kindlustusi oma julgeolekule.

Saksamaa raudteelaste streik laieneb.

Berliinist, 13. märtsil. Raudteelaste streik Berliinis laieneb. Kaubawedu on suure ähwarduse all. Üle kogu Saksamaa streigib üle 18 tuhande raudteelase. Berliini ringkonna ametühisused kuulutasid streigi wälja, wastu ametühisuste keskasutuste tahtmist. Kestwahekohtu otsust oodatakse täna õhtu. „Vorwärts“ nõuab, et streik ei laieneks enne läbirääkimiste lõppu.

Kodanline streigimurdjate organisatsioon (n. n. „tehniline abi“) katsub streikijate aset täita. Raudtee walitsus jättis täna kõik streikijate nõudmised täitmata.

Seisukord muutub põnewamaks ja terawamaks.

Rahwasteliidus.

Pariisist, 13. märtsil. Awalikul Rahwasteliidu nõukogu istangul wastas Benesch, Chamberlaine kõne pääle, Inglismaa, kus see tähendas, et wõib üksikuid kokkuleppeid saawutada riikide wahel, et tema ei loobu millegi sarnase kokkuleppe kawa läbiwaatamisest, tema seab üles küsimuse, milline wahe on lõppupe-lõpuks nende kokkulepete ja Genfi protokollide wahel, sest et kokkulepe kui ka protokoll, peawad wastama Rahwasteliidu eesmärkidele. Lõpuks awaldas Benesch lootust, et sunduslikku wahekohtu idee leiab wastuwõttu järgmisel Liidu istangutejärgul. Beneschi aruande kohta otsustas Rahwasteliidu nõukogu: 1) Anda VI Rahwasteliidu istangutejärgule läbiwaatamiseks Britannia teadaannet, niisama ka teiste nõukoguliikmete teadaanded ja üldse kõik teadaanded, mida tehtakse selles küsimuses riikide poolt, kes kuuluwad Rahwasteliitu.

2) Jätta seisma ettewalmistustööd niikauaks, kui VI istangutejärk ei ole oma sõna öelnud küsimuse läbiwaatamise kohta.

Chamberlaine wõttis Beneschi resolutsiooni wastu ja teatas, et Inglismaa on wahekohtu asjaarutamise põhimõtte mittepooldaja sõjajõudude wähendamise küsimuses, kuid lisas juure, et Genfi protokolli tuleb seepärast eitada, et kindlustuse lepingu järele saab palju paremini kaitsta Rahwasteliidu poolt ülesseatud põhimõtteid.

Coolidge lüüasaamine senatis.

Esimene kord 60 aasta jooksul.

New-Yorgist, 13. märtsil. Ameerika senat lükkas tagasi Worreni nimetuse ülemprokuröriks (Worren nimetati Coolidge poolt). See on 1868 aastast saadik esimene juhtumine, kus senat presidendi nimetust ei kinnitanud. Coolidge lüüasaamine sündis demokraatide ja selle grupi rippumatute wabariiklaste wäljaastel, kes Borah poole hoiawad. Borah ja demokraatide wahel ei ole wormaalset blokki, kuid tema mõju demokraatide pääle on tuntaw.

Coolidge on järelandmata.

New-Yorgist, 13. märtsil. Et oma mõju uuesti maksma panna, andis Coolidge senati uuesti läbiwaatamisele Worreni nimetamise küsimuse. Coolidge ei wõtnud selles asjas kuulda wabariiklikkude senaatorite nõuannet, kes nõudsid senati otsuse wastuwõtmist Worreni nimetuse tagalükkamises. Worreni nimetuse küsimuse uuesti läbiwaatamisel wõetakse kõik jõud kokku, et rippumatute senaatorite pääle mõju awaldada, kes Worreni nimetuse wastu hääletasid.

Hispaania sõjawäe kaotused.

Pariisist, 13. märtsil. Hispaania sõjawägede kaotused wiimaste taganemiste juures Morokkos on järgmised: Ohwitseere on surma saanud 190, haawatud 700, teadmata kadunud 60; sõdatisi surnutena — 3,800, haawatuid — 14,000, wangi ja teadmata kadunuid 2,500.

Kommunistide arreteerimised Rumeenias.

Wiinist, 13. märtsil. Rumeenia kaitsepolitsei teatab Mopri ja komnoorsoo organisatsioonide awalikuks tegemise üle Beltsahis. Uhenduses sellega on seni arreteeritud 30 töölist kommunisti ja konfiskeeritud kommunistlik kirjandus.

Saksamaa „erakorralise“ kommisjoni asi.

Leipzigis peetakse kohut kommunistide üle. See kohus on tuntud Saksa „erakorralise“ kommisjoni nime all. See protsess on tüüpiliseks kodanluse klassi kohtuks, kus üheltpoolt kaebaluste hulgas on politsei prowokaatorid, kes wäljamõeldud tunnistusi annawad kommunistliku partei wastu, kuna teiseltpoolt kohtu koosseis kasutab klassihuwides igasuguseid abinõusid, isegi kaebaluste kaitsjate wäljawiimist sõjariistus jõu abil.

Meie pildil näeme tunnistuse andmist pääkaebaluse Neumanni (2) poolt. Kohtu esimees Riedner (1).

Sm. Tellman

Saksamaa kommunistliku partei poolt ülesseatud presidendi kandidaat.

Nõukogude saatkonna lipp allalastud.

Pekingist, 13. märtsil. Kohe, kui lagunes laiali Sun-Jat-Seni surma sõnum, hakkasid suurearwulised Homintani partei liikmed ja kadunu sõbrad liikuma maja juure, kus wiibis surnukeha. Warsti ilmus S. N. W. Liidu täieõiguslik esitaja sm. Karahan. Nõukogude saadiku maja lipp lasti alla. Kõigile nõukogude konsulaatidele on tehtud käsutus allalasta lipud kolme päewa jooksul. Kõik teised wäljamaa esitused ei lasknud oma lippusid alla.

Hiinamaa naistöölised terwitawad oma õdesid S. N. W. Liidus.

Pekingist, 13. märtsil. Massiline Pekingi naiste miiting, mis korraldati rahwuswaheliseks naispäewaks, saatis südamliku terwituse oma õdedele S. N. W. Liidus. Hiinamaa naistöölised terwitawad Wenemaa naistöölisi rewolutsioonilistes saawutustes. Nemad awaldawad kindlat usku ühise asja lõpulikn wõidu sisse kogu ilmas.

Kokkuleplaste kaastegewusel.

Pariisist, 13. märtsil. Saadik kommunist Berton, kes hiljuti ära ütles parlamendi wälisasjade kommisjonis sõna andmast, et mitte awaldada pääministri Herrioti salalise iseloomuga teadaandeid, esines parlamendis selle kohta arupärimisega.

Põhjendades arupärimist teatas Berton: „Saadikud, kes on usaldatawad isikud oma partei ees, ei wõi warjata oma usaldajate eest seletusi, mis puudutawad tähtsaid fakte. Omal ajal isegi radikaal-sotsialistid protesteerisid parlamendi kommisjonide tööde saladuste wastu.

Sotsialistid, kes tahtsid sarnasest mittesoowitawast asjast, milles nad peaksid oma ühte kui teist seisukohta awaldama — lahti saada, püüdsid kõigest jõust takistada Bertoni kõnet ning lõpuks lükati arupärimine edasi määramata aja pääle.

Sama saatus langes osaks kommunist Hargerile, kes aru päris, kuidas on lood naiste walimiste õigustega lähenewatel linna omawalitsuste walimistel. Arupärimine lükati niisama sotsialistide häälte kaastegewusel määramata ajaks edasi.

Nõukogu-Tshehi kaubanduslik leping.

Praagast, 13. märtsil. Wälisasjade ministeerium töötab wälja kaubanduse lepingu kawa Nõukogude Wenemaaga.

Läinud nädal.

Kindlustuse leping suurriikide wahel ja Inglise-Prantsuse wahekord. — Mil tingimusel Saksamaad Rahwasteliitu wõetakse. — Presidendi walimiseelne jagelemine Saksamaal. — Rahwasteliidu 33. kongress arutab Poola asju. — Seisukord Türgimaal, uus walitsus hakkab kodanlusega waljemalt ümber käima. — Coolidge on S. N. W. Liidu tunnistamise poolt. — Saadikute wahetamine Wene ja Jaapani wahel. — Prantsusmaa rahandusliku kriisi eel. — Mil teel Herriot' lahkuma sunnitakse. — Sun-Jat-Seni surm ja selle tagajärg Hiinas. — Sinclairi protsess Moskwas.

Inglise walitsus teatas liitlastele, et tema peab Saksamaa ettepanekut „kindlustuse lepingu" tegemises Inglismaa, Prantsusmaa, Belgia, Itaalia ja Saksamaa wahel wastuwõetawaks. Inglise walitsus on nõus Saksamaaga selle ettepaneku puhul läbirääkimistesse astuma.

Kolmapäewal arutas Saksamaa ettepanekut Prantsuse pääminister Herriot ja Belgia wälisminister. Nad jõudsid kokkuleppele, et enne kui Saksamaaga lepingut teha, peab Inglismaa kindlustama Poolamaa ja Tshehi-Slowaakia piirisid (millest Inglismaa kategooriliselt loobus). Pääle selle arwawad mõlemad ministrid, et Saksamaa peab esialgu astuma Rahwasteliitu üldistel alustel teiste riikidega. Saksamaa on aga teatanud, et tema astub Rahwasteliitu ainult sel juhtumisel, kui tema käest kohustust ei wõeta riikide wastu wäljaastumiseks, keda Rahwasteliit tunnistab „rahu rikkujateks" (näit. S. N. W. Liit).

Ühenduses lahkhelidega Prantsusmaa ja Inglismaa wahel, loobus Rahwasteliidu nõukogu läbirääkimistest Saksamaaga tema astumiseks Rahwasteliitu.

Saksa demokraatlik (mõõdukas-kodanlik) partei pööras parempoolsete parteide ja wähemlaste poole kirjaga, kus soowitab ühist kandidaati üles seada eelolewatel presidendi walimistel. Kandidaadina seawad demokraadid üles körgema kohtu esimeest Simonsi.

Saksa parempoolsete ajakirjandus awaldab selle üle rõõmu, et wähemlased iseseiswalt oma kandidaadiga esinewad, milleks neil Otto Braun on, sest see rikub wäikekodanlikkude parteide ühist wäerinda. Sotside otsus põhjeneb muidugi kartuse pääl, et töölised oma hääled kommunistidele annawad, kui wähemlased kodanlaste kandidaate toetawad.

Rahwuspartei (suurtöösturite partei) pingutab jõudu selleks, et kõik parempoolsed parteid ühise kandidaadiga esineksid.

Teisipäewal awati Rahwasteliidu 33. istangutejärk. Päewakorras oli ka Saksamaa wastuwõtmise küsimus Rahwasteliitu, kuid ühenduses lahkhelidega Inglis- ja Prantsusmaa wahel, lükati selle küsimuse otsustamine edasi. Päewakorda jäid küsimused, mis päämiselt Poolamaad puudutawad. Wiimase wälisminister on ajakirjanduse esitajatele teatanud, et Poola alati Prantsusmaa pääle loodab ja wiimane arwatawasti Poola toetamisest ei loobu, kuigi wiimasel ajal Inglismaa Poola wastu kahemõttelist poliitikat ajawat.

Türgi president Kemal-pascha awaldas üleskutse rahwale, kutsudes teda walitsuse ümber koonduma wõitluseks wasturewolutsioonilise ülesastumisega.

Ismet-pascha uus walitsus on asunud energiliselt selle poliitilise joone teostamisele, mida meie juba warem tähendasime, s. o. alustas otsustawat wõitlust wasturewolutsioonilise ollusega siseriigis. On sulutud terwe rida kodanluse ajalehti, kes walitsuse tegewust mahategewalt arwustasid. Need sammud on muidugi kodanluse kihama pannud. Asjaliselt seisukorda hindaw ajakirjandus tähendab aga, et walitsuse wastased ei oleks pidanud sarnasel raskel silmapilgul riigikaitsemist segama ja nende ajalehtede sulgumine oli seepärast tarwilik.

Wiimasel ajal on selgunud ka, et endine Türgi sultan on Ida piirkonnas olewasse mässusse segatud.

Waatamata selle pääle, et Ameerika president Coolidge wiimastel walimistel määratu häälte enamuse sai, ei usalda teda senat siiski mitte. Neil päewil awaldas senat rahulolematust Coolidge poliitikale.

Senaator Borah sõnade järele tunnistawat Coolidge S. N. W. L. tunnistamise tarwilikuks. Tema tunnistab, et ilma normaalse wahekorrata S. N. W. Liiduga on wõimata rahulikule elule pööramine kogu ilmas.

Teatawasti määrati S. N. W. Liidu saadikuks Jaapani sm. Kopp. Nüüd on Jaapani wälisminister teatanud, et tema meie saadikut Jaapani umbes aprilli keskel ootab. Seni ei ole Jaapani saadikut S. N. W. Liitu wormiliselt weel määratud. Arwatakse, et selleks wõib olla praegune Jaapani saadik Hiinas — Joschisawa (Jaapani-Wene lepingule allakirjutaja) ehk praegune saadik Berliinis — Gonda. Suurem osa ajakirjandusest soowitab Wenemaale saadikuks saata tuntud ühiskonna tegelast Gotot, kes Wene-Jaapani wahekorra jaluleseadmiseks õige palju ära teinud.

Ameerika walitsus on tõsiselt ärewuses neist majanduslikkudest eesõigustest, mida annab Jaapanile leping Nõukogude Liiduga.

Prantsusmaal on töösturid ja suurkapitalistid ühise wäerinna loonud pääletungimiseks Herriot' walitsusele. Neile ei meeldi Herriot' „mõõdukas" poliitika, waid nõuawad Poincare äärmise parempoolse poliitika jatkamist. Herriot'le on ultimaatum ette pandud, kas löögu ennast täielikult pahempoolsetest rühmitustest lahti ja täitku ainult suurkapitaali nõudeid ehk lahkugu ametist. Herriot' wastupaneku puhul lubab kapitaali ühine wäerind rahanduslikku korratust luua, frangi kursi alla suruda ning sel teel sundida Herriot' ikkagi lahkuma. Selle plaani teostamine ei ole kapitalistidel wõimata, sest tänawu lõpeb Prantsusmaal sõjaaegse sisemise laenu tähtaeg, mis 25 miljoni frangi wäljamaksmist nõuab. Et see laen päämiselt just rahwa laiemate hulkade seas laiali on laotatud, siis tahab kapitalistide ühine wäerind siin segadust sünnitada, mille sihiks on obligatsioonide hulgalise wäljamaksmise nõudmine. Seda nõuet wõib walitsus aga ainult uute paberirahade wäljalaskmisega rahuldada. See tekitaks aga rahakursi langemist ning elukalliduse tõusu, s. o. sarnast seisukorda, mille puhul president on sunnitud parlamenti laiali saatma ning uusi walimisi määrama. Ja sinna just kapitaali ühine wäerind püüabki.

12. märtsil suri Pekingis Hiina rewolutsiooni isa Sun-Jat-Sen, keda Hiina laiemates rahwahulkades Hiinamaa Leniniks nimetati. Sun-Jat-Seni kogu eluaeg oli pühendatud Hiina rahwa wabastamisele maailma imperialismi rõhumise alt. Asudes juba 1885 aastal rewolutsioonilisesse tegewusesse, läheb tal warsti korda feniste üksikute grupikeste ja rühmituste asemele enam tugewamat wõitluse organisatsiooni luua „Ühisuste Liidu" nime all. Esimese ristimise saab see organisatsioon 1911 aastal, kukutades Dai-Tsöni hirmuwalitsust ning kuulutades wälja Hiina wabariigi, mille esimeseks presidendiks Sun-Jat-Sen oli. Sellest ajast pääle oli kogu tema elu ainult wõitlusele pühendatud.

Hiina rahwale on Sun-Jat-Seni surm üheks raskematest hoopidest, mis eriti tuntaw praegusel silmapilgul, kus Hiinamaa kodusõja tules kindlat juhtijat tarwitab.

Moskwas äratas wiimasel ajal tähelpanu n. n. Sinclairi protsess. Ameerika kapitalist, naftakuningas Sinclair sai omal ajal kontsessiooni Sahaliini looduserikkuse kasutamiseks. Lastes kontsessioonis ettenähtud aja mööduda, ei asunud tema eeltöödele, mille puhul körgem rahwamajanduse nõukogu asja Moskwa rahwakohtusse andis ja kontsessiooni tühistamist nõudis. See asi oli neil päewil Moskwa kub. rahwakohtus ees, kuid lükati ühe Sinclairi kompaania esitaja haiguse puhul 10 päewaks edasi. See protsess, millest eriti huwitatud on wäljamaa ärilised ringkonnad, algab käesolewal nädalal.

K. T.

Parwedel.

M. Gorki. Tõlkinud P. Lindwest.

I.

. . . Rasked pilwed sõuawad aeglaselt jõe kohal; näib nagu laskuksid nad ikka madalamale ja madalamale, näib, et kauguses nad puutuwad segaseid ja kiireid kewadwee laineid, ja kohas kus puutusid weega — tõusis kuni taewani läbipaistmata pilwemüür, mis mattis enda alla jõe ja parwede tee.

Parwed ujuwad edasi ja silmapiir kaob nende ees raskeisse pilwedesse kaetud kaugusesse.

Kaldaid pole näha — neid warjab pimedus ja kewadise weetõusu laiad lained on tõuganud nad kuhugi kaugele.

Jõgi — on kui meri. Ja pilwine taewas ta üle on raske, niiske ja õudne.

Ei õhku ega heledaid wärwe ole ses hallis ähmases pildis.

Parwed ujuwad päriwett kiiresti ja hääletult, aga öisest pimedusest tuleb neile wastu aurik, pildudes korstnast wallatuid sädemeid ja tumedalt pekstes ratastega wett . . .

Kaks punast laternat kahelpool aina suurduwad, lähewad heledamaks aga latern mastis kõigub tasa kahelepoole ja muigab saladuslikult pimedusele. Umbrus on täidetud paadi järel kokkutungiwa wee kohinaga ja masina raskete ähkimistega.

— Olge walwsad! — kostab parwedel tugew rinna hääl.

Parwe päras tüüripuudel on kaks meest: Mitja — parwetaja poeg, punajuukseline, põdur, umbes kahekümne kahe aastane kurwameelne noormees, ja Sergei — palgaline töömees, tusane ja terwe punahabe; habemest eralduwad tugewad laiad hambad, mis seetõttu näha, et päälmine mokk on naljakalt ülespidi pöördud.

— Hoia pahemale poole! — kostab pimedusest parwe ninast.

— Teame isegi! Mis kraaksud? — toriseb Sergei pahaselt ja langeb ähkides rinnuli tüüripuule.

— O-oh! Kääna tugewamini, Mitjuk!

Mitri, tugedes jalgadega niisketele palkidele, tõmbab peenikeste kätega tüüripuud enda poole ja köhib läkastawalt.

— Hei! . . Hoidke pahemale poole! . . . kuradi saatanad! — hüütakse eestpoolt rahutult ja wihaselt.

— Röögi aga hästi! Sinu wilets poeg ei jaksa õlekõrtki põlwel katki murda aga paned ta tüüri hoidma, ja siis röögid weel nii, et kogu jõgi kajab. Oli hale weel teist töömeest palgata. Karju nüüd nii, et kõri haige.

Sergei toriseb juba waljusti ega hooligi, et teda ette kuuldaks, näib nagu tahaks ta seda.

Aurupaat tormab parwedest mööda, suminaga loopides rataste alt wahuseid laineid. Parwede palgid hõõtsuwad wees ja okstest tehtud pidemed kriiksuwad niiske ja haleda häälega.

Aurupaadi walgustatud aknad waatawad jõele ja parwedele, kui rida suuri silmi, peegelduwad lainetawas wees walgete, wärisewate lappidega ja kaowad.

Suured lained tungiwad parwedele, palgid hüppawad, ja jalgadel tuigerdaw Mitri surub end tugewalt tüüripuule, kartes kukkuda.

— No-noh! — pilkab Sergei, — kas hakkad juba tantsima. Isa saab jälle wihaseks su pääle . . . Aga tuleb wiimaks ja klopib su küljed pehmeks, siis tantsid hoopis teist tantsu! Hoia paremale poole! Oi-oh! Noh, noh! . . .

Ja tugewasti kätega kui teraspihtidega kääb nab Sergei wõimsalt oma aeru, sügawalt kaewates wett . . .

Energiline, suur, natuke kuri ja naljakas, seisab ta nii nagu oleks oma palja jalgadega palkidele kinni kaswanud, ja wäljakutsuwas olendis, walmis iga silmapilk ümberpöörma parwi, teraselt wahib ettepoole.

— Waat, kuis su isa Marit kallistab! Oh teie saatanad kohe! . . . Ei ole teistel au ega häbi! Miks ei ole sa Mitri nende roojaste saatanate juurest weel minema läinud? . . . Ah? Kas ei kuule wõi . . .

— Kuulen küll! wastab waikselt Mitri ega waata sinnapoole, kus Sergei näeb läbi pimeduse tema isa.

— Kuulen! Oh sa taaripudi! — pilkab Sergei ja naerab irooniliselt. — Asjad! — jatkab ta ässitatud Mitri apaatiast. — Küll on aga wanamees — päris kuriwaim! Wõttis pojale naise, lõi mini *) üle ja asigi tops. Saatan niisugune!

Mitri waikib ja wahib taha, woolule wastu, kus tekkis ka paks pilwemüür.

Nüüd on kõik üleni pilwedes ja näib, et parwed ei uju waid liikumata seisawad ses mustas ja weniwas wees, waotatud raskete hall-mustade pilwerankadega, mis langenud taewast ja matnud nende tee.

Jõgi näib põhjatu hauana, ümberringi kaetuna kuni taewani ulatawate mägedega, mis mähitud tihedasse uduloori.

Umbrus on õudselt waikne, wesigi ootaks nagu midagi, nõrgalt loksudes wastu parwe. Palju kurbust ja mingisugune hargtus tunnub ses häälitsuses . . .

— Peaks natuke tuult olema . . . ütleb Sergei. — Ei, tuult pole tarwis, see toob wihma, — lausus ta endamisi ja hakkab nohisedes piipu toppima.

Sähwatab tikk, kuulub ummistanud piibunosu wisin, ja punane tikutuli, tõustes ja langedes, walgustab pimedusse maetud Sergei laia nägu.

— Mitri! — kuulub ta hääl.

— Mis? — wastab tusaselt Mitri, silmi pööramata kaugusest, kus ta waatab teraselt midagi oma suurte ja kurbade silmadega.

— Kuuled sa, kuis see kõik juhtus, mis?

— Mis asi? — küsib Mitri pahaselt.

— Naise wõtmine ikka?! Naljakas! Kuis see kõik oli, mis? Noh läksite naisega magama? Aga, mis siis?! Ha-ha-ha!

— Hei, Teie! Mis sääl hirnute! Olge walwsad! — kuulus pahaennustawalt *) jõe kohal.

— Röögi aga hästi, neetud mini waras! — lausub waimustatult Sergei ja pöörab jälle teda huwitawa jutuaine juure.

— Noh, kas räägid wõi? Mitja! Mis? Räägi noh!

— Jäta mind rahule, Serjosha. Rääkisin juba! — lausub paluwalt Mitri; aga nagu teades, et Sergei teda rahule ei jäta, algab warmsalt.

— Noh, läksime magama. Ütlen siis temale: Maria, ma ei wõi mitte sinule meheks olla. Sina oled tugew tüdruk, mina aga haige ja kidur inimene. Mina ise ei tahtnud naist wõtta aga taat sundis, ütles, et wõta naine ja asi nudi! Mina ütlesin, naisi ei armastagi, liiati weel siis sind. Liig südi. . . Jah. . . Midagi sar-

*) Pojanaise.

*) Kurja kuulutawalt.

Põllumajanduse kollektiiwid.

Kollektiiwsete majapidamiste liikumine kaswab. — Weel kiiremini kaswab põllumajanduslik kooperatsioon. — Kollektiiwsed majapidamised peawad seda arwele wötma. — Tuleb arwele wötta ka umpi ja turgu.

Põllumajanduse kollektiiwide üldliiduline nõupidamine lõpetas oma töö. Wõetakse arwele kuue aasta töö kokkuwötted. Nende kuue aasta jooksul, wiimaste neija aastasees polnud wõimalik isegi ühtegi nõupidamist kokku kutsuda.

Palju tuli kollektiiwidel läbielada pahesid ja üllatusi. Kuid samal ajal arenesid põllupidamise kollektiiwsed wormid järelejätmatult. Kui meil 1919 aastal põllumajanduse kollektiiwe oli 6.188, siis on neid nüüd üle 14.000. Ainult nälg 1921 a. alandas tuntawalt nende kollektiiwsete majapidamiste kaswu kuni 1923 a. Kuid juba 1924 aastal näeme uuesti nende tõusu, mis tunnistab nende elujõulikkust edaspidiseks kaswuks ja liikumiseks.

Kuid iseloomustaw on siin ka asja teine pool. Kommuunade erikaal üldises liikumises alanes 1919 aastal 31,7 protsl. päält kuni 12 protsl. 1924 aastal. Kaswab aga enam lihtsamate põllumajanduse ühisuste tähtsus — 10 protsl., 1919 a. kuni 32 protsl. 1924 aastal. See näitab kõige päält, et talupoegade eraomanduslikud kihid waatamata igal pool ette tulewa stüühilise ühinemise tahte pääle koopereerimiseks, kaugeltki weel ei soowi ühiskondlustada oma tööjõudu ja walmisusabinõusid. Artellid ja ühisused on neile rohkem arusaadawamad ning ka majanduslikult rohkem kättesaadawamad ja wastuwõetawamad. Seda on näidanud meile sellel alal kättesaadud kogemused. Lihtsad masina, seemne, hobuse, meloratiiwsed ja teised ühisused kaswawad järelejätmatult ning walmistawad ette enam massilisele ühinemisele tulewikus. Kuid tee sellele on weel pikem ja konarlikum, kui seda arwasid kommunismile truud kollektiiwsete majapidamise töölised.

Niisama waja arwele wõtta teist silmapilku — turgu. Kommuunad peawad end tema järele sissejeadma, peawad mõistma olla arwepidajateks peremeesteks. Seda nõuab umpi ajajärk. Ja ainult äärmistel juhtumistel tuleb pöörata riiklise abi poole, otsekohese ainelise abi saamiseks.

Kollektiiwsete majapidamiste liikumise kaswu fakt on silmnähtaw. Paljudas kommuunades on olemas omad agronoomid. Mõnedes isegi töötatakse traktoritega. 75% kollektiiwseid majapidamisi läksid üle mitmepõllu pidamisele.

Praegune olukord jalgu alla wõtwas põllumajanduses on sarnane, kus wähemjõukale, hobuseta talupojale on kõige parem enese alalhoidmise abinõu koonduda kollektiiwseteks ühisusteks. Sellele aitab kaasa ka tööliskласsi diktatuur.

W. S.

Kapitalistlik ettewõte on haud töölistele.

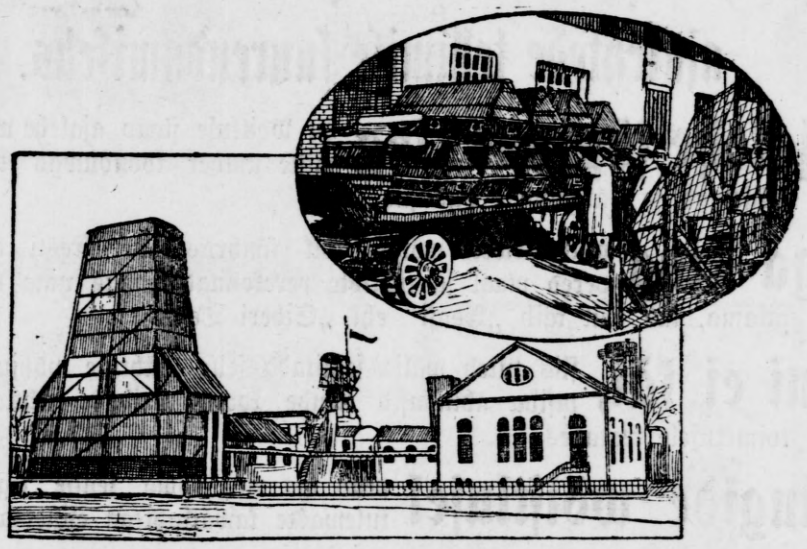

11. weebruaril juhtus Dortmundis (Ruhri maakond Saksamaal) kohutaw õnnetus. Plahwatuse tagajärjel sai hukka 150 töölist. Uurimine on selgeks teinud, et lähenewa hädaohu tundemärgid olid olemas juba ammu enne õnnetust, kuid administratsioon ei wõtnud mingisuguseid kaitseabinõusid tarwitusele. Saksa sotsiaal-demokraatia püüab pehmendada tööliste rahulolematust ja administratsiooni kaitsta.

Meie pildil näeme: all — kaewanduse päähoone, ülewal üks wewauto surmasaanute tööliste puusärkidega.

Nõukogude maalt.

S. R. W. Liidu kesktäidesaatwa komitee liikmed Taga-Kaukaasias.

Seltsimehed Rõkow, Tshitsherin ja Rakowski Armeenias.

Tifliisist 7. märtsil wäljasõites jõudsid S. R. Wabariikide Liidu kesktäidesaatwa komitee walitsuse liikmed 8. märtsil Schatali jaama. Jaama esisele kogusid töölised ja naistöölised — lapsed kätel.

Sm. Tshitsherin näidates mäe pääle ja rääkis kooswiibijatele:

„Töölise ja talupoja wabastatud töö rikastab seda riiki.

Koraklise jaamas — samasugune pidulik wastuwõtmine. Sm. Tshitsherin pöörab kooswiibijate poole Armeenia keeles „Barew ikerner“ (tere seltsimehed).

Edasi kõneleb Tshitsherin:

Nõukogude walitsus tõi teile rahu. Sajad aastad woolas neis mägedes weri, nõukogude walitsus tegi sellele lõpu. Käsikäes Nõukogude liiduga sammute edasi. Iga nõukogude wabariik on meile kodune.

Elagu meie kodu — punane Armeenia!

Wiimased sm. Tshitsherini öeldud sõnad kaetakse kinni tormiliste kiiduawaldustega.

Siis esineb sm. Rakowski, kes kõneleb: Rahwuse küsimuse on nõukogude walitsus lahendanud. Teil on olemas oma riik, kodune kool, kohus, oma rahwa — kultuurline wabadus. Praegu seisawad meie ees küsimused, kindlustada rahwuste wabariike. Eraldi tuleb teil kindlustada põllumajandust.

Teie riik on wäikene, kuid teie olete tugewad sest, et teie seljataga asub suur Liit.

Leninkanis.

8. märtsi hommikul on märgata Leninkanis suurt elawust. Linn on ilustatud lippudega, plakaatidega, waipadega ja rewolutsiooni juhtide piltidega. Jaama juures on auwahid orkestriga. Jaama ilmuwad Türgi konsul ja Ameerika komitee töölised.

Kell 11,25 minutit jõuab rong jaama. Sm. Rõkowi waguni lähewad kohalise walitsuse esitajad.

Seltsimehed Rõkow, Tshitsherin, Rakowski ja teised lähewad auwahtidest mööda.

Kokkukogujad hüüawad hurraa. Sm. Rõkow pöörab kooswiibijate poole lühikese kõnega. — Lubage terwitada Armeenia rahwast, kes Ida piiril kõrgel hoiab töölisteriigi ja Oktoobrirewolutsiooni nõukogude lippu.

Lubage awaldada kindlat usku, et lähematel aastatel saab Armeenia wabariik, Armeenia töödarmastawa rahwa tõttu eeskujulikuks wabariigiks Kaukaasiias.

Linnas peatusid külalised Karl Marxi platsil, kus peeti miitingut.

Seltsimehed Rõkow, Tshitsherin ja Rakowski ilmusid tribuunale ja terwitasid kooswiibijaid lühikeste kõnedega.

---

nast ei wõi ma . . . saad aru. . . Patt ja roojasus kõik. . . Lapsed ka weel. . .

— Roojasus! — kiunub Sergei ja müristab naerda. — Noh, aga Mari, mis tema ütles?

— Noh, ütles, mis pean ma nüüd tegema? Istub ja nutab. Mispärast, küsib, ei ole ma sulle meele järele? Wõi olen ma mõni wigane? Häbemata on ta, Sergei! . . ja kuri. Ütleb, kas pean siis sinu isa juure magama minema? Mina wastan: tee aga kuidas tahad. . . Sinna mine, kuhu aga ise tahad. Oma hinge tahtmise wastu ei wõi ma teha. . . Oleks olema weel armastus! Aga nüüd nii? Wanaisa Iwan ütles — surma patt on sarnane asi. Egas me mõned loomad ole? Tema aga nutab. Ütleb; häwitasite mu neiulise iluduse. Mul hakkas hale. Pole midagi, ütlesin, küll saad üle. Ehk mine wõi kloostrisse. Tema hakkas sõimama: Loll oled sa, Mitja, närukael. . .

— He-eldeke! sisiseb waimustatult Sergei. Nii siis saatsidki teise kohe — kloostrisse?

— Nii jah ütlesin, — wastab Mitja lihtsalt.

— Aga tema sõimas sind lolliks?

— Jah . . . sõimas.

— Paras sulle! Jah, paras sulle! Läbi tahaksid nad sugeda! — muudab Sergei tooni. Nüüd räägib ta waljult ja sugereeriwalt. — Kas sa tohid seaduse wastu teha? Aga sina tegid! On korra seaduseks tehtud, pole midagi rääkimist. . . Aga sina käänad kõik wiltu! Käsid minna teda kloostrisse! Lollpää! Kas tead mis on tüdrukule tarwis? Kas kloostrit? On aga inimesed nüüd! Mõtle ometi, mis sa tegid. Ise pole sa be-me ega ku-ke-rekuu, aga tüdruku raiskasid . . . wanamehe armukeseks sai — wanamees langes abielurikkumise pattu. Kuipalju oled sa seadust rikkunud? Kolumats!

— Seadus, Sergei, on südames. Kõigi jaoks on üks seadus: ära tee midagi, mis su hinge wastu ja midagi halba ei tee sa maapääl, — tasa ja waigistades rääkis Mitri.

— Aga sina, waat', tegid! lausus energiliselt Sergei. Südames! So-oh! Paljugi, mis wõib südames ja hinges olla. Kõige kohta ei saa ju keeldusi teha. Hing, hing. Enne tarwis seda mõista, siis alles muud. . .

— Ei, sa ei mõistnud õieti, Sergei! — räägib Mitri tuliselt. — Hing on alati puhas, kui kastetilk. Ta on ainult sügawal, seepärast? Aga kui sa ta häält kuulad, kunagi ei eksi. Alati talitad jumalikult, kui hinge häält kuulad. Hinges on jumal ja seadus. Jumal on ta loonud, jumal on ta inimestesse puhunud. Peab ainult mõistma temasse waadata. On tarwis ainult ennastsalgawalt. . .

— Hei, teie! Unised saatanad! Olge walwsad! — müristes waljult ja hõljus kaua jõel.

Hüüde tugewusest wõis järeldada, et karjus terwe, energiline, enesega rahulolew inimene. Kes ei karjunud tarbepärast, waid seepärast, et hing oli täis pöörast rõõmu ja meeletut iha.

— Kuule, kuis kuriwaim kilkab! — meeleldi *), lausus Sergei ja waatas naerateles terawalt ettepoole. — Armatsewad tuikesed! Kas kadedust ei tunne ka, Mitka?

Mitri waatas ükskõikselt sinna, esimeste aerude juure, kus kahe inimese siluetid liikusid parwedel, lähinesid üksteisele ja mõnikord liitusid ühiseks tumedaks masseks.

— Kas oled kade, wõi? — kordas Sergei.

— Mis minul neist on? Ise teewad ja ise sööwad! — wastas tasaselt Mitja.

— Nii-i! — wenitas iroonilisel Sergei ja lisas tubakat piipu. Jälle sähwas pimeduses punane tuluke.

Öö läks pimedamaks ja hallid pilwed laskusid aina madalamale waiksele ja laiale jõele.

— Kus pagan sa, Mitri, sarnast suurt tarkust oled kogunud, mis? Wõi on see sul juba sündimisest? Sa pole isasse läinud, pojuke. Kangelane on sul isa. Waata — 48 aastat teisel turjal aga missugust emandat kallistab! Ja armastab see nainegi teda, sääl pole kahtlust! Armastab, pojuke! Ei saa, et ei armastaks sarnast trumpi. Trump kuningas on su isa. Kui töötab — armas waadata, ta on tark mees ja aus. J-jah! Aga sinus pole jälge isast ega emast. Mitja? Aga mis siis isa teeks, kui kadunud Anfisa weel elus oleks? Saaks imet näha! Oleksid näinud, kuis ta oma meest oleks. . . Oli tragi eit, sinu ema ikka. . . Silani paarimees kohe.

Mitri waikis, tugedes küünarnukkega aerule ja waadates wette.

Sergei kah jäi wait. Parwede ninas kuulus kõlaw naisterahwa naer. Temale wastas mehe jäme hirwitus. Pimedusse mähitud kujud waewalt paistsid Sergeile, kes waatas neid uudishimuliselt ja teraselt läbi pimeduse. Wõis näha, et meesterahwas oli pikk ja seisis harkis jalul aeru juures, pooleldi pöörduna ümariku, wäikse naisterahwa poole, kes tuges rinnaga sülda poolteise kaugusel olewa teisele aerule. Ta ähwardab meesterahwast sõrmega, naerab himuralt ja katkendlikult. Sergei ohkas pettunult ja, waikides mõtteid kogudes, rääkis uuesti:

— Ai-äh! Ja hää on neil sääl. Tore! Kui minusugune popsnik kah nii saaks! Kogu eluaeg ei lahkuks sarnase naise juurest. Oh sind sindrit! Nii mudiksin teda käte wahel ega laseks kaisust. Et tunne ka, kuis ma armastan. . . Kurat wõtaks! Ei lähe mul naistega. . . Wist ei armasta naised punapäid. J-jah! Tujukad on need naised. . . Aga kelmid! Eluhimulised. Mitja! Hei, kas magad!

— Ei, — wastab tasa Mitja.

— Nii! Aga kuis sa mõtled elust nii läbi saada? Õigust ütelda oled sa jumala üksi. Raske mis raske! Mis mõtled nüüd pääle hakata? Inimesemoodi elamist pole sul ilmas loota. Liig naljakas. Wõi on see kellegi mees, kes enda eest ei mõista seista! On tarwis näidata küüsi ja hambaid. Kõik saawad sind narrima. Kas on sinust wastahakkajat? He-he-he! Narrike! Mis mõtled teha?

— Ah, mina wõi? — ütles ärgates Mitja. — Mina lähen minema. Tänawu sügisel Kapkaasi ja lori kõigega! Issand! Saaks ainult rutem teie juurest minema! Südameta olete! Saatanlikud inimesed olete ja teie juurest põgenemine on pääsmine! Milleks te elate? Kus on teil jumalus? Ah, teie, hundid olete! Aga sääl on hoopis teised inimesed ja elawad hinged, nende südameis pesitseb armastus ja hinged janunewad maailma päästmist. Aga teie? Pagan teid wõtaks! Kiskjad, roojased mõirgajad. On teistsuguseid inimesi. Ma nägin neid. Nad kutsusid mind. Nende juure lähengi. Lähen jah. Jätan teid, meeletud hundid, kes te üksteise higist-werest elate. Needus teile!

(Järgneb).

*) Häämeelega.

Ajalehe söprade wöistlus peab uut hoogu andma ajalehtede tellimise suurendamiseks.

Ajalehe söprade ring on wöitluse staap ajalehe wäerinnal, mille ümber koonduwad kõik energilisemad ja paremusele püüdjad.

Iga ring peab arwele wõtma kõik ümbruskonna Eesti asunikkude pered maal ja tööliste perekonnad linnas ning wälja selgitama, kas neil käib „Edasi" ehk „Siberi Teataja".

Kui ei käi, siis tuleb wälja selgitada selle nähtuse põhjused ning otsida abinõusid nende korraldamiseks, ühtlasi sellest toimetusele teatades.

Ringide wöistlusel peab iga ring oma senise tegewuse ja tulewaste kawatsustega esinema.

Kui ei ole seda materjaali weel ära saadetud, siis tuleb seda wiibimata teha.

Ajalehe söprade ringide wöistlus nr. 2.

Rosenthali hoogtöö kommisjon, Omski kub., Siberis.

Meil telliti ajalehti:

1924 a.	1. jaanuaril	18	eks.
„	1. weebruaril	35	„
„	1. juulil	41	„
„	1. oktoobril	43	„
1925 a.	1. jaanuaril	57	„
„	15. „	66	„
„	1. weebruaril	75	„
„	15 „	90	„
„	21. „	120	„

Silmas pidades, et meie asunduses 116 talu on, tuleb iga talu pääle rohkem kui üks eksemplaar ajalehte.

Hoogtöö kommisjon.

Ringkirjaliselt.

Opaarino raiooni asunduste nõukogude, W. K. P. organisatsioonide kultuurhariduslikkude ja ühiskondlikkude (kooperatiiwlikkude) asutuste tegelastele.

Ajalehe tähtsus rahwuswähemuste hariduslik pinna tõstmises, nende elualgustamises, juhtimises ja sideme loomises asunduse ja linna wahel on määratu.

Tegewusele kihutaw ja teed näitaw, walgustaw trükisõna on meie asundustes tähtsat osa etendanud.

Opaarino raiooni asunikkude meeleolu käsikäes lehe tellijate arwu suurenemisega möödaläinud 10 kuu jooksul on wäga tähtsal määral tõusnud.

Asunik elab kursis rewolutsioonilise edenemise käiguga ja on asunud ühistööle: meil on wiimase aja jooksul asutatud 2 laenuühisust, on tõusnud kooperatiiwide liikmete arw, suureneb kooliskäijate laste arw, kaswawad ja tekkiwad uued W. L. K. Noorteühingu ringid ja pioneeride rühmad jne.

Kuid weel on palju teha. Tarwis on kindlustada juba olemasolewaid ettewõtteid ja tuua weelgi uusi.

Weelgi on tarwis ajalehe ergutawat, juhatawat sõna sääl, kus teda weel siiski pole.

Meie oleme tõstnud „Edasi" tellijate arwu möödaläinud 10 kuu jooksul rohkem kui 1000% wõrra.

See pole weel kõik. Paljudes meie asundustes läheks tarwis ära teha weel hulga tööd selleks, et asunikkude hulk sõna tõsises mõttes oleks kursis kogu eluga.

Iga 3 talu pääle üks „Edasi" ei ole sugugi palju ja ei oleks kuigi suur raskus seda läbi wiia.

Külanõukogude tegelased, parteilised seltsimehed, W. L. K. Noorteühingu liikmed, kooliõpetajad, kooperatiiwide tegelased ja kõik ärksamad asunikud — teil tuleb tellijate organiseerimise pääle erilist rõhku panna, tuleb asutada ajalehe söprade ringid igas asunduses, igas grupis.

Selleks tööle, et 1. maiks läbiwiia ülesseatud eesmärk.

Järelpärimistega pöörake raiooni hoogtöö kommisjoni poole Opaarinos, kuhu ka nimekirjad ja tellimised saatke.

Opaarino raioon peab muutuma tõsiseks rewolutsioonilisekс raiooniks, nagu juba kub. täidesaatwa komitee esimehe asetäitja kord loota julges.

Raiooni täidesaatwa komitee esimees: Kanin.

W. K. P. raiooni komitee sekretäär: Nisowtsew.

Hoogtöö kommisjoni liige. organisaator: K. Walge.

Kub. kooperatiiwide liidu instruktor: Slobin.

Mõjus.

Weebruarikuu algul leidus „Edasi" weergudel wäike märkus Nurmekunde asundusest, Tweri kub., päälkirjaga „Kipume ajast maha jääma". Selles märkuses tähendati, et Nurmekunde Konokowas ei telli keegi lehti pääle noorte ühingu.

Kirjatükil oli see mõju, mis olema pidi. Konokowlased ei taha teistest maha jääda, waid on asunud energiliselt wõitlusesse ajakirjanduse wäerinnal. Praegu on meil „Edasi" tellijate arw 600 protsent wõrra tõusnud.

Edasi, konokowlased!

Nurmekundlane.

„Edasi" hoogtöö läbiwiimise

kommisjoni järjekordne koosolek oli 11. märtsil kell 4. Läbiarutades wõistlusele sissetulnud materjaali, leidis kommisjon, et see õige wisalt kokku tuleb ning otsustas erilist rõhku panna wastawa materjaali saamiseks kohtadel olewatelt ajalehe söprade ringidelt.

Et ajalehe tellimiste suurendamise töö maal juba enam-wähem kindlatesse roobastesse on juhitud, mida näitab järjekindlel tiraashi kaswamine maa arwel, otsustati erilist rõhku panna tiraashi tõstmisele linnas, ära kasutada kõiki wõimalusi sideme loomiseks wabrikutesse ja ja suurt rõhku panna linna tööliskirjasaatjate organiseerimise pääle.

Ajalehe söprade ringide wõistlusele otsustati lasta Rosenthali hoogtöö kommisjoni.

„Edasi" kaastööliste ja kirjasaatjate järjekordne koosolek

peeti ära 11. märtsil, kell 7 õhtul. Esimesena kandis sm. Nirk lühikese juhatuskirja töölis-kirjasaatjatele ette, mis wäikeste muudatustega järgmiselt wastu wõeti:

Lühike juhatuskiri „Edasi" kirjasaatjatele wabrikutes, tehastes ja asutustes.

Et enam kindlamat sidet luua „Edasi" ja laiemate töölishulkade wahel, et tõmmata eesrinnalisi töölisi kaastöötamisele „Edasi's" ja lehe sisu hulgalise lugeja nõuetele wastawaks teha, on tarwis neis wabrikutes, tehastes ja asutustes, kus eestlasi rohkem olemas, wäljaeraldada wähemalt üks seltsimees „Edasi" kirjasaatjaks.

Kirjasaatjate ülesanded.

Lehe kirjasaatja pääle pannakse järgmised kohustused:

Kirjutada lehte:

a) teatud asutuse tööst ja edusammudest,

b) walgustada lehe weergudel kultuurhariduslikke, ühiskondlikke, poliitilisi ja igapäise elu küsimusi tööliste elust,

d) tõsta „Edasi" tellimist ja kaasa aidata ajakirjade laialilaotamisele.

Organisatsioonilised wormid.

1. Wabrikutes, kus „Edasi" kirjasaatjad puuduwad, eraldatakse nendeks kollektiiwi büroo ja wabrikute aktiiwide algatusel enam aktiiwsemad ja ettewalmistatud seltsimehed.

2. „Edasi" toimetuse juure organiseeritakse kirjasaatjate büroo wiiest seltsimehest, millesse kuuluwad: a) kubkomi Eesti sektsiooni esitaja; b) toimese esitaja ja kolm kirjasaatjate üldkoosolekul walitud.

3. Kirjasaatjate büroo istangut peetakse 1 kord nädalas. Üksikute kirjasaatjate juhtimise, instrukteerimise ja tegewuse kokkukõlastamise teostamiseks kutsutakse „Edasi" toimetuse juure mitte harwem, kui üks kord kuus üldlinnaline kirjasaatjate koosolek kokku.

4. Kirjasaatjate büroo ümberwalimisi toimetatakse iga nelja kuu tagant.

Kirjasaatjate büroo ülesanded.

Kirjasaatjate büroo ülesannetesse kuulub:

a) kirjasaatjate arwelewõtmine ja registreerimine;

b) teatud tööülesannete ja teemade kättejuhatamine kirjasaatjatele;

d) kirjasaatjate kwalifikatsiooni tõstmine lühikeseajaliste kursuste ja järjekindlate loengute korraldamise läbi;

e) üldlinnaliste kirjasaatjate koosolekute kokkutsumine;

g) kirjasaatjate büroo peab perioodiliste juhatuskirjade läbi (lehes ja kirjalikult) kindlat sidet „ajalehe söprade" ringidega ja küla kirjasaatjatega, niisama peab ta ka sidet kirjasaatjate organisatsioonidega jne.

Pääle selle kandis sm. Treufeldt lühikese läheme tegewuskawa ette. Selle järele tuleks organiseerida igal pool wabrikutes, tehastes, koolides jne., kus eestlasi rohkemal arwul asub, ajalehe söprade ringid, kuhu tõmmata kõiki seltsimehi, kes ajalehe tööst huwitatud. Edasi tuleks toimetuse juure korraldada üksikuid loenguid ajalehe kirjutamise tehnika, uue elu-olu walgustamise, majanduse ja poliitka üle ja anda praktilisi näpunäiteid ajalehele kirjutamiseks jne.

Asuti kirjasaatjate büroo walimise juure, kuhu häälteenamusega walati sm. Rõõmus, Jõeäär ja Stein, kandidaadiks sm. Mõisa.

Hoogsalt tööle.

Puhkepäewal, 1. märtsil oli Majakowi Eesti asund. (Pihkwa lub.) „Ajalehe söprade ringi" asutamise koosolek. Koos oli 12 inimest. Bürosse waliti sm. M. Tamm, K. Waabel ja Roosi Zirk.

Smd ringi liikmed! Teie kohus on nüüd hoolitseda, selle eest, et ring mitte ainult paberil ei seisaks, waid et igaüks teist energiliselt tööd teeks, et „Edasi" rohkem tellijaid saaks, wõimalikult igas talus „Edasi" oleks, tee „Edasile„ kaastööd ja tõmba ka ringi uusi liikmeid juure.

Büroo.

Eestlased S. N. W. Liidus.

Wöitlus rahwa pimestusega.

Asunikud hakkawad aru saama, et paremale tulewikule wiib teda teadus, kuid mitte usk.

Mustaronga „äpardus".

(Wruuda asund., Kingissepa kr., Leningradi kuberm.).

Mõni aeg tagasi ilmus püha isa Schultz meie asundusesse ja sammus otseteed asunik Ponderi poole, kes ennemalt asunduses kiriklikke asju õiendas. Waga isa seletas puhtsüdamlikult oma „kurba lugu", et kiriku raamatus on palju liikmeid, kuid „pääraha" on peaaegu kõigil Wruuda asunikkudel maksmata. Siis wõttis tema oma püha kuue hõlma alt korjanduslehe ja soowitas „pääraha" korjama hakata. Oh, seda mustaronga südame walu, kui kuulis, et asunik Ponder seletas, et teda huwitab praegusel ajal kultuur-ühiskondlik töö palju rohkem ja soowib wana aja „kombetest" kõrwale hoida. Kurwa meelega sammus „ronk" edasi asunik Jüri Alaweri poole, kuid sääl ei õnnestanud asi sugugi rohkem, siiski jättis ta korjanduslehe as. Alawere juure lootes, et patused ehk weel õigel ajal pöörawad. Seda tuleb muidugi asjata oodata.

Noored ja wanad, kes weel usuisa toetawad, toimetage asunik Ponderi eeskujul.

„Mina".

Noored, walmistage usuisa wastuwõtmisele.

(Masnikowast, Luuga kr., Leningradi kub.).

18. märtsiks telliti siia usuisa Raudmund. Kõik see läheb muidugi asunikkudel maksma. „Kirik" nõuab 10 rbl., siis tahawad „lõigata" siinne usuisa Kukel, „püha kogudus" jne. Asunik olgu aga „helde".

Noorte ühing ja arusaajamad asunikud peaks sel päewal korraldama klubis rahwa koosoleku mõne tähtsa ja huwitawa küsimuse üle, millest asunikkudele kasu oleks.

Pimestajatele säeme wastu haridustöö. Selleks julgust, jõudu ja tahtmist.

End. kiriklane.

Leningrad.

Uuendatud samm.

Kesknädalal 11. märtsil peeti Pet.-Wiib. poole Eesti tööliste klubis ülelinnalise laulukooride korraldawa kommisjoni koosolekut, millest osawõtsid wiis seltsimeest.

Päewakorras oli:

1) Ülelinnalise meestekoori organiseerimise küsimus.

2) Laulude wäljawalik.

3) Jookswad asjad.

Kõik kommisjoni liikmed toonitasid, et segakoorile on juba põhi pandud, kuid ülelinnalist meestekoori ei ole.

Paremate laulupalade publikumile pakkumiseks oleks tarwilik organiseerida ülelinnalist meestekoori, seda enam, et rahwapidu lähedal ja sarnase meeskoori järele suur wajadus.

Omas otsuses köneldakse:

Tunnistada tarwilikuks ülelinnalise meestekoori organiseerimise wajadust. Millesse koondada kõiki Leningradi olewaid laulwaid jõude. Rahwapiduks wäljasõita ainult Kikeerino.

Lauludeks waliti wälja:

1) Dr. Hermann „Nagu maru müraga".
2) M. Hermann „Meeste laul".
3) „Walsike".
4) „Laulma kutsumine".

Uhine meestekoori wäljaastumine tunnistati tarwilikuks aprillikuu lõpul läbi wiia.

Meeskoorile on sellega alus pandud. Nüüd tuleb ainult tegewusse asuda, et oma otsust tegudega kinnitada.

Sarnase ettewõttele peame ainult hääd edu soowima.

Lexi.

Haridustööline ▣ Nr. 6

Energiliselt tööle.

Meie ette kerkis uus, suur ja wastutusrikas ülesanne, mille täidesaatmine lähemal ajal peab sündima.

Nagu waremalt teatasime, töötas Riigi teaduslik nõukogu (ГУС) kogu komplekti õperaamatuid 1. astme töökoolidele, mis kokkukõlas R. T. N. programmiga.

Nende õperaamatute nimekiri ilmus ka meie lehes. Metoodiline kirjastuskommisjon eraldas oma wiimasel koosolekul wiis õperaamatut wälja, mida praegusel ajal ja praeguste tingimuste juures wõimalik on töö alla wõtta. Pääle ühe — meie konstitutsiooni, mis Wene keelest tõlgituna wõib wälja lasta, on teised kõik seesugused, mida otsekoheselt uutena kokku seada tuleb.

Uus õperaamatute kokkuseadmise metood nõuab aga õpetajate kollektiiwset kaastegewust. Opetajatel tuleb siin kõik oma praktita, kogemused, katsed tähelepanekud jne. arwesse wõtta, et kokkuseataw õperaamat täieliselt lapse wastuwõtte wõimele wastaks.

Siin seisabki meie ees üks raskematest ülesannetest. Nii tarwilik, kui kollektiiwne koostöötamine iseenesest ka ei ole, nii tähtsaks kui me seda metoodi ka ei tunnista, on see tegelikult meie olude tingimustes siiski kaunis raske läbi wiia. Meie koolide territoriaalne jaotus lubab isegi lähema ringkonna õpetajaid harwa üksteisega kokku saada. Pikemaajaliseks koostöötamiseks wõib waewalt mingisugusi eeldusi leida. Kuid kõigist hoolimata tuleb küsimusest kuidagi üle saada. Meie kirjastuse praktika on näidanud, et õperaamatud, mis ilma õpetajate praktika ja kogemuste arwesse wõtmata kokkuseatud, tegelikus koolitöös kaugeltki wastawad ei ole. Ja sellepärast on meil weel suurem põhjus teesid otsida, kuidas kollektiiwsed tööd wõimaldada.

Tegelikult ei puudugi ka need teed. Uheks seesuguseks teeks oleks õpetajate kirjaliku wahekorra loomine metoodilise kommisjoniga.

Opetajad kohtil peaks piinliku hoolega igat kokkuseadwat õperaamatut läbi sõeluma, oma praktikast järeldama, mil teel teel laps ühest ehk teisest küsimusest kõige hõlpsami ja kergemalt jagu saada wõib. Wõtame näit. Wene keel, töörahwa wõitlus tsarismi, mõisnikkude ja kapitalistidega, meie maakera olewik ja minewik. Niisuguste õpeainete kohta wõib õpetajal määratu suur tagawara kogemusi, katseid ja tähelepanekuid olla. Märgiwad õpetajad kõik need katsed ja tähelepanekud paberile neid ikka ja alati silmaspidades ja korrates, wõib õperaamatu kokkuseadmisel hiigla praktilik materjaal aluseks olla.

Teine tee, mis meid õperaamatute tegeliku kokkuseadmisele wõimaldab, on kewadised üleliidulised ekskursioonid, kursused, ja konwerents, mis ettenähtud Leningradis umbes maikuu 20. päewade ümber ühiselt korraldada. Seda õpetajate kompakset Leningradis wiibimist peame õperaamatute sisseseadmise suhtes kuni juukse karwa peensuseni ära kasutama.

Kuid kindel on, et selle lühikese ajaga palju midagi ära teha ei suudeta, kuni eeltöö ennem tegemata. Konwerentsil, ekskursioonil ehk kursustel olejad õpetajad wõiwad ainult tehtud töö wigasid näidata ja parandusi juure teha. Sellepärast peab esimest teed selleks ära kasutama, et metoodilisel kommisjonil tarwilik eeltöö materjaal juba nüüd käepärast oleks. Aeg jääb üürikeseks, umbes poolteise kuuga peaks eeltööd tehtud olema. See aga on ainult siis wõimalik, kui meie energiliselt tööle asume, kui me kogu selle ettewõtte, kogu selle töö omaks tunnistame.

Saadame juba senini kogutud materjaali kommisjonile, ise ühtlasi aga uusi katseid ja tähelpanekuid korrates.

Nüüd on aeg, mil meie kõikide, s. o. kogu õpetajaskonna kohus on oma kindel sõna kaasa öelda ja oma jõudu suureks ülesandeks mobiliseerida. Ja mida warem see sünnib, seda kasulikum see meie tööle on.

G. Teiter.

Kooliõpetajate ühiskondlik-poliitiline töö.

Juunikuus 1920 aastal ütles s.m. Lenin eriti küla kooliõpetajate kohta: „Meil on külas sajad tuhanded kooliõpetajad, kes weel aru ei suuda saada uue wõimu alustest."

Mitte kuritahtlikkusega ei tule seletada seda nähtust, waid meie maa ajalooga, kodanlikkude harjumustega, selle kultuuri astmega, millel kooliõpetaja seisis, ja suurel mõõdul selle mõjuga, mis es-eridel kooliõpetajate pääle maal oli.

Tähtis murrang algas kooliõpetajate ridades pääle es-eride partei lõpulikku purustamist 1922 a. Aralt lähenes kooliõpetaja ühiskondlik-poliitilisele tööle ja selle läbi kommunistlikule parteile.

Huwitawaid andmeid selle töö kohta pakub meile haridustööliste ametühisuse Leningradi kubermangu osakonna poolt toimepandud ankeet. Leningradi kubermangus töötawatest kooliõpetajatest wastasid küsimuslehe pääle 2626, s. o. 48%.

Neist andmetest näeme, et ühiskondlik-poliitilisest tööst wõtawad osa 99% parteitu kooliõpetajatest ja kõik 100% kooliõpetajaid — kommunistliku partei ja noorte ühingu liikmeid. Partei liikmete arw on weel madal, kõigest 5,2%, noorte ühingu liikmeid — 10%. Seda nähtust ei tule praegu enam sellega seletada, et kooliõpetaja parteisse astuda e i t a h a, waid enam sellega, et parteisse astumine temale raskendatud oli (wiimaste partei otsuste põhjal saab see nüüd kergendatud).

Tuleb tähendada, et suurem osa kooliõpetajatest mitte ainult üht laadi ühiskondlik-poliitilist tööd ei tee, waid mitmet laadi. Ühte laadi tööd teewad ainult 5,3%, 2—3 laadi — 16,1%, 4—5 laadi — 26,4% ja 6 ja enam — 52,2%, s. o. enam kui pooled.

Kui wõrdleme mees- ja naiskooliõpetajate tööd, siis näeme, et üht laadi tööd teewad 2,4% meestest ja 7,1% naistest, 6 ja enam laadi tööd teewad aga 67,7% meestest ja kõigest 42,1% naistest. Partei liikmetest teewad 83% enam kui 6 laadi tööd, parteitutest kooliõpetajatest 48,3%.

Mis wanadusesse puutub, siis on kõige enam ühiskondliku tööga koormatud 25—35 aasta wanduses.

Nüüd waatleme, määrasel alal kooliõpetaja kõige enam tegew on. Walla nõukogudes on kõigest 0,7% tegewad, küla nõukogudes 3,1%. Tarwitajate ühisuste juhatustes töötab 3,7% ja waslastiku abiandmise komiteedes 12,2%. Rewisjoni kommisjonides on tegewad 8,5%. Kõige suurem arw kooliõpetajaid töötab küla lugemistubades — 31,7%.

Need andmed küla kooliõpetajate ühiskondlik-poliitilise töö kohta lubawad oletada, et meie külas kaswab uus jõud — külakooliõpetaja, kes aitab kindlustada sidet külaga, mis siiamaani teostus ainult külaga seotud töölise ja noorte ühingu poolt organiseeritawa küla noorsoo läbi.

Meie poliitiline seisukoht külas tugewneb silmanähtawalt ja oleks tõepoolest ime, kui meie külas poliitiliselt niisama kindlale jalale ei oskaks asuda, kui linnas.

E. King.

Kõikidele rahwuswähemuste metoodilistele kommisjonidele kohtadel, õpetajate kollektiiwidele ja üksikutele rahwuswähemuste koolide Wene keele õpetajatele.

Kallid seltsimehed!

Hariduse rahwakommissariaadi rahwuswähemuste nõukogu metoodiline kirjastuse kommisjon asus rahwuswähemuste koolide Wene keele õpetuse põhimõtete ja metoodide küsimuse wäljatöötamisele. Kommisjon teab, et see küsimus alles siis õieti otsustatud saab, kui kauaaastane töö ja kogemused Wene keele õpetuses rahwuswähemuste koolides arwele saab wõetud.

Seda tähele pannes kutsub rahwuswähemuste nõukogu M. K. K. üles nii õpetajate kollettiiwisid kui ka üksikuid rahwuswähemuste koolide Wene keele õpetajaid otsekohe kogemuste arwelewõtmisele, selle küsimuse wäljatöötamisele ja kõigekülgsele arutusele asuma.

Eriti soowitaw on, et wäljatöötatud materjaal järgmisi põhimomentisid käsitaks:

1. Töö peab eneses kõike materjaali sisaldama ja walgustama, mis on põhjendatud I astme rahwuswähemuste Wene keele õpetamise praktikale, algades III õpeaastast (mõnedel rahwustel algab õpetus erilistel juhustel II õpeaasta teisel poolel) ja lõpetades IV ja V aastaga.

2. Wene keele õpetus peab kokkukõlas olema I astme koolide ГУС'i programmiga.

3. Töö peab näitusi sisaldama, kuidas rahwuswähemuste koolis kokku kõlastati ehk kokku kõlastatakse Wene keele õpetus emakeelse õpetusega (metoodid, aeg, mis Wene keele õpetuse pääle kulutatud, Wene keele õpetamise materjaal jne.)

4. Tarwilik on näidata, missuguseid õpeabinõusid ja õperaamatuid wastaw rahwuswähemuste kool Wene keele õpetamises tarwitab, missugune õperaamat olemasolewatest kõige kohasem Wene keele õpetamiseks, millised puudused olemas ja missugune uue õpeabinõu tüüp oleks uuesti kokkuseadmiseks ja wäljaandmiseks soowitaw.

5. Iga töö peab kooli adressi täpselt ära näitama, niisama laste rahwuslikku koosseisu, kuipalju aega tarwitatakse Wene keele õpetamiseks III, IV ja V rühmades, kas rahwuswähemuste lapsed elawad wenelastega segamini, wõi puuduwad wenelased. Kes õpetab koolis Wene keelt, kas rahwuswähemuste wõi Wene õpetaja.

Alles pärast ülaltähendatud materjaali kohtadelt kättesaamist wõib otsustada, missugusest õpeaastast igal rahwusel tarwilik on Wene keele õpetust koolis algada; kas on tarwilik rahwuswähemuste koolides laste kooliskäimise aega pikendada, tähele pannes Wene keele õpetust (5. lisaaasta I astme koolides) ja wõimaldab üldse iga rahwuse kohta Wene keele õpetuse metoodi wälja töötada.

Kohtadelt saadetud paremad tööd mahutatakse wastawatesse rahwuslistesse ja wenekeelsetesse pedagoogilistesse ajakirjadesse, kuna kokkuseadjad wastawa tasu saawad.

Andes wenekeelse õpetuse põhimõttelisele küsimusele rahwuswähemuste koolides suurt tähtsust, loodab metoodiline kirjastuse kommisjon, et kohad üleskutse elawalt wastu wõtawad ja wastawa materjaali kiires korras keskkohta saadawad.

Rahwaharidusе rahwakommissariaadi rahwuswähemuste nõukogu metoodiline kirjastuse kommisjon.

Adress. Москва, Наркомпрос, Нацмен, Методическая комиссия, Сретенский бульварь 6.

Palju meil rahwaharidusе pääle kulutatakse.

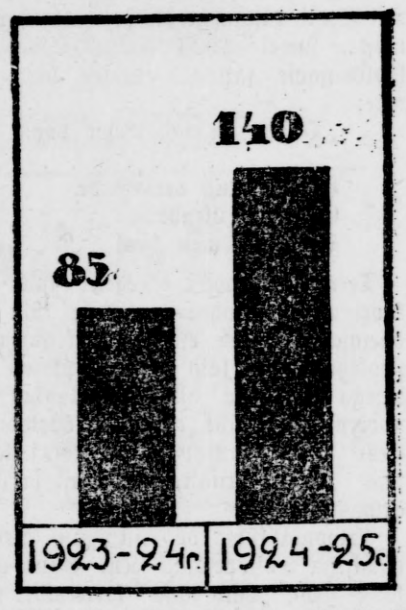

1923—24 õpeaastal anti rahwaharidusе pääle wälja 85 miljoni rubla. 1924—25 õpeaastal on rahwaharidusе pääle antaw summa tõusnud 140 miljoni rublani. Edaspidi kaswab rahwaharidusе pääle wäljaantaw summa ühenduses S. N. W. L. majandusliku jõu kaswamisega.

Haridustöö asundustes.

Ainult koolis saame meie tarkust. Ainult teadus on see, mida koi ei söö ega rooste ei riku.

(Kiri Oudowast).

Juba möödaläinud aastal awaldasid Oudowa kreisi asunikud soowi ja tähendasid, et tarwis on teadusele läheneda. Tarwis on neisse koolidesse, kus rohke õpilaste arw, õpetajaid juure panna. Tarwis on koolide wõrku (arwu) suurendada, asunikkudele kooli kättesaadawamaks teha, mis omakorda kergendaks laste kooli saatmist ja annaks wõimalusе põhjalikumalt teaduslisi aineid uurida.

Need nõudmised said kõik Oudowa kreisi ja kubermangu hariduse osakondade poolt rahuldatud ning sügisel awati Sträkowo ja Luuküla asundustesse koolid, kuna Domkino koolile teine õpejõud juure pandi. Sellega on siis see protsessi asunikkude nõudmistest täidetud.

Nüüd aga seisab jällegi W. K. P. Oudowa kreisi komitee Eesti sektsiooni ees küsimus — kui palju tuleks käesolewa 1925 a. sügisel weel uusi Eesti koolisid awada ja wõimalikult riigi koolide wõrku üles wõtta? Seniajani pole ükski asundus seda küsimust käsitanud, kuid kui waatled ja loed koolide araandeid, siis leiame, et paljud lapsed weel kodus istuwad ja teadmata, mis põhjustel koolis ei käia. Kui niisugune nähtus koolide puudusel on ning tarwis on koolide wõrku laiendada, siis tuleks asunikkudel järgmisi sammusid käia: esiteks tuleks selle üle walla hariduse osakonnaga läbirääkida, siis asunikkude üldkoosolek kokku kutsuda ja kooli asutamise küsimus päewakorda tõsta.

Protokollis peab tähendatud olema, mis kuupäewal koosolek peetud, asunduse nimi, perede (talude) ja koolieaiste laste arw, kui kaugel on asundusest Eesti kool, kas lapsed Wene keelt mõistawad ja kas on asunduses kohane kooliruum leida.

Protokolli ärakirjad tulewad saata: üks kohalise walla täidesaatwa komiteesse ja teine W. K. P. Oudowa kreisi komitee Eesti sektsiooni, mitte hiljem 1. aprilli s. a

G. Wink.

Nõuab keskkoha tähelpanu!

(Eesti asundused Abhaasias).

Paar kuud tagasi tuli Suhumist Drandi raiooni nõukogu liikmelt lootustärataw teade, nende Eesti küla kooliõpetaja olla määratud poliitilise ringi juhatajaks. Seesugune edusamm pani weidi kahtlema.

Täna saadud kiri „Estoonia" külast sunnib wäljaastuma:

„... P... on päris kõlbmata, ta ei tea muud kui aga kuidas tal need mõrudad joogid alla lähewad ja siis oma toredat häält teha nii, et terwe küla ja Kaukaasia mäed wastu kajawad...“, nii iseloomustab awalikult endi küla kooliõpetajat maatamees.

Mitu korda on pööratud Suhumi haridusosakonna poole kooliõpetaja wahetamiseks, ka Moskwa on paberid saadetud, kõik on järelduseta.

Omalt poolt toon täienduseks paar nähtust Eesti külade kooliõpetajate haridusetööst: suwel 1924 aastal Alam-Linda koolimajasse sattudes kuulen koori laulwat:

„Tõstkem silmad taewa poole...
. . . . . .
Isamaa sind armastada
Eesti elu ülendada
Olgu ikke meie hool...“

Teen siis tutwust lähemalt küla laulukooriga, selle juhataja endise küla kooliõpetajaga, püüab esitada nõukogwalitsuse poolehoidjana, kuid haudub plaane kulakutega ühe waka all. Koorilaulud, mida noorematele, küla aktiiwile õpetataks on Eesti üldise laulupidu segakoori laulud, täis „Eesti priiust, wabadust ja isamaa armastust“.

Estoonia külas on teistsuguse ülewalpidamisega kooliõpetaja. Kui wiina annad, kaasa jood, „häid sõnu“ tarwitad, nooremaid ohwerdamast ei keela, on kõik korras.

Kooliõpetajalt, kes usub „kõrgema olewuse olemasolemist“, kes lastele koolipingil looduslugu ja ajalugu õpetab „Jeesuse-Kristuse“ pildi ees, ei ole midagi loota.

Keskkohal tuleks küla kooliõpetajate pääle rohkem rõhku panna, kes kultuur-haridustöö keskkohaks külas on.

Waja on noorte püüetele wastu tõtata, neile abi muretseda kooliõpetaja kaudu, kes pääle kooli, kultuur-hariduse ka poliithariduslikus töös neid edasi aitab.

Raudkep.

Töö edeneb.

(Ostrowenka asundus, Luuga kr.).

Ostrowenka asunduses on näha töö edenemist. 12. weebr. s. a. oli kooliraiooni koosolek, kus arutati koolimaja ehitamist, mis praegu pooleli on. Koosolek wõttis ühel häälel otsuse wastu, et maksku mis maksab peab koolimaja sügiseks walmis saama, et lapsed parema kooliruumi saaks, sest praegune klassiruum ei wasta laste hulkale. Ka Punane nurk on suutnud koondada oma ümber suurema hulga Ostrowenka noortest ja praegu töötawad kooliõpetaja sm. Kukke ettewõttel laulu-, näite- ja kirjanduseringid. Nii on olemas ka puhkpilli orkester, kus õppimine käsil on, millel ka juba tägajärjed olemas, umbes 6 nädalaga on jõutud nii kaugele, et wõib wiletsal wiisil mängida. Ka W. L. K. N. U. ring ei puudu, sest paar kuud tagasi organiseeriti ärksamate noorte eestwõttel, noorte ühing ja on jõudnud omale 11 liiget ühingusse koondada. Kuid siin on wäike puudus ja nimelt, et ei ole wilunuid sm., kes oskaks tööd asjalikult juhtida.

On olemas ka kirjaoskamatute likwideerimise kool, kus töötawad 22 inimest.

Samogonni pole Ostrowenkas näha ega kuulda.

Jääb soowida, et see algatus mitte kängu ei jääks!

Julk-Jüri.

Aeg on ärgata!

(Kruksina asundus, Oudowa kreisis).

„Edasi“ lehekülgedelt leiad huwitawaid sõnumeid teiste asunduste elust ja olust.

Ainult Kruksina asundus nagu ei elakski Nõukogude Wabariigis. Siin ei ole mingisugust kultuur-hariduslikku organisatsiooni. Kruksinlasi nähtawasii ei huwita sugugi ühiskondlik elu ning oma hariduse pinna tõstmine. Kirjandusest lugu ei peeta, käib mõni üksik eksemplaar ajalehti.

Noored on „keswa leeme“ ja usu orjuses. Mitte üksi piduõhtu ja „gulänje“ ei lõpe ilma lärmita. Ainult käpatäis energilisemaid noori on koondanud ennast kooli ümber kokku ja on mõne piduõhtu toimetanud, aga teised pole samogonni wõimust lahti saanud.

Kruksina noored, aeg on ka teil samogonnist lahti öelda ja asuda energiliselt tööle. Tarwis on teil ka ajaga ühes sammuda, millest olete maha jäänud.

Hääd edu tulewiku tööle!

„Okkaline“.

Kas on meil lähemad ülesanded teostatud?

Põhja-Lääne oblasti rahwuswähemuste Eesti sektsioon seadis 1924—25 aasta hoogtööks üles rida põhiküsimusi, millede ellawiimise pääle tuleb eriti suurt rõhku panna. Need oleksid:

a) laiendada propaganda töö tegemise wõrku nii Leningradis kui mujal — üle oblasti;

b) energiliselt jatkata ajalehe „Edasi“ hoogtööd — tõsta tellijate arwu, ühes sellega organiseerida wabrikute ja küla kirjasaatjate wõrku „Leningradi Prawda“ ja „Krasnaja Gaseta“ eeskujul;

c) erilist tähelpenemist juhtida asunikkude, kooperatiiwide ja maa- ning metsa ühisuste pääle;

d) kindel ühendusside sissefeada kultuurhoolekande seltsidega;

e) keskkohas, kui ka kohtade pääl tuleb täpipäälne töö arwelewõtmine läbi wiia;

f) energiliselt jatkata Eesti kirjastusel ettenähtud plaanis Lenini kirjatööde wäljaandmist;

g) talwe jooksul wõimalikult läbiwiia talupoegade konwerentsid ja aidata kõige abinõudega kaasa walla ja küla nõukogude tööde elustamist.

Need on jämedates joontes ülesmärgitud töökawa ja ülesanded, mida teostama hakkasime hoogtöö algul. Pool aega on sellest hoogtöö algusest juba mööda. Nüüd tuleb meil waatada, kas kõik ülesanded on teostamist leidnud ja missuguste tagajärgedega need läbi läksid.

Propaganda töö, mida algasime parteikoolide ja poliit-ringide näol (peab andma meile rikkaliku materjaali, sest see oli meil nagu esimene katse, kus loomulikult palju puudusi oli) jõuawad warsti lõpule. Lühendatud õpeprogrammiga (kolmekuulised) lõpewad nende päewade sees. Nüüd on tarwis kõik need puudused, mis selles töös nähtawale tulid, arwele wõtta, et eelolewaks hoogtööks neid kõrwaldada. Kuid lõpukokkuwõtte teeme üldiselt hoogtöö lõpul.

Ajalehe „Edasi“ laialilaotamises ja kirjasaatjate wõrgu laiendamises on meil weel suur töö ees. Iseäranis linnades tuleb siin weel palju teha, et tegewust laiendada. Kui meie wõrdleme seda tööd maaga, siis on linnad selles palju järel. Nii, et kirjasaatjate bürool, mis sai moodustatud walimise teel „Edasi“ toimetuse juure, seisawad suured ülesanded ees, et laiendada kirjasaatjate wõrku ja anda kindlam käik kogu tööle, nii kirjasaatjate kaswatamises kui organiseerimises.

Kooperadiiwide, maa ning metsa ühisuste pääle, on meil wist kõige wähem tähelpanemist juhitud. Siin on muidugi omad takistawad põhjused ees. Kuid need takistused peab kõrwaldatud saama. Meie peame siin rohkem tegewust awaldama, kui tahame, et töö ka selles sihis edeneb. Iseäranis suurt rõhku tuleb kooperatiiwide tegewuse pääle panna. See on meie töös just kõige nõrgem külg.

Kultuur-hoolekande seltsidega on meil küll side, kuid mitte nii, kuidas ta olema peaks. Siin tuleb rohkem tähelpanemist sideme kõwendamise pääle juhtida. Lähemas tulewikus on meil tarwis siin elawamalt tegewust alustada.

Tehtud töö arwelewõtmine jätab meile nii mõndagi soowida. Tihti pääle teeme meie rohkem, kui seda üles oleme märkinud. Kuid wiimasel ajal on siin selles mõttes paranemist märgata ja annab lootust, et töö kohtade pääl täielikult arwele wõetakse.

Lenini kirjatööde wäljalaskmine läheb küll pikkamööda, kuid järjekindlalt. Eesti Kirjastuse Ühisusel on lootust ettenähtud tööd sügiseks walmis jõuda. See oleks suur tänulik töö, sest tarwidus nende järele on kisendaw. Praegu lonkawad nii mõnedki ringid ja partei koolid just eestikeelse kirjanduse puuduse pärast.

Asunikkude konwerentsid, need on lähematel päewadel algamas ja wiiakse kaunis laialdaselt läbi. Ja kui waadata neid läbiwiimise plaanisid, siis on need kaunis wastawalt tabatud. Kohad on just asunikkudele walitud, et wõimaldada kõigil osa wõtta. Nii wõib kindlasti loota hääd kordaminekut.

Nüüd lõpuks kokkuwõttes wõiks ütelda, et propaganda töö on laienenud Leningradis 1923—24 aastaga wõrreldes 80%. Kreisides ja oblastis 100 protsent. ja mõnes kohas isegi 140 protsent. Tähendab siin on suurepäraline edusamm astutud.

Ajalehe „Edasi“ tellijate arw on tõusnud just wäljaspool Leningradi arwel, kaugelt üle 100 protsent.

Kirjastuse Ühisus on oma ülesandeid täitnud, s. o. samuti wõrreldes 1923—24 a. üle 50 protsent.

Asunikkude konwerentside kohta, mis alles ees, on warane weel kokkuwõtteid teha, kuid ka siin wõime oletada tõusu.

Nii, et meil tuleb rohkem tähelpanemist juhtida kolme küsimuse pääle, teised enam wähem lähewad rahuloldawat arenemise rada edasi. Need küsimused oleks: kooperatiiwsed, maa- ning metsa ühisused, kultuur-hoolekande seltsidega ühenduse loomine ja lõpuks weel „Edasi“ hoogtöö, mille juures meie kõik peame olema. Sest just lehe kaudu saame meie kõige paremini need puudused kõrwaldada, mida meie nägime siin nõrgad olema.

Weel mõned kuud on jäänud 1924—25 aasta hoogtöö tegemiseks ja siis teeme täielikuma kokkuwõtte ja õpime mööduunud kogemustest.

E. Nirk.

Konokowa kooli seisukorrast.

(Tweri kubermang, Nurmekunde asundus).

Nurmekundes töötab juba ammust ajast Potsinkowo kool. Kuid sellesse kooli ei mahu kõik asunduse lapsed õppima. Nii ka meie Konokowa lastega lugu, neil tul 8-wersta taga koolis käia. Muidugi jäid kauge maa tõttu paljud lapsed koolis käimata. Konokowa mehed nägid seda kitsikust ja otsustasid asutada Konokowosse oma kooli. Sai samme astutud keskkohtade ees, ning 1919 aastal lubati meile Konokowasse kool, saadeti kooliõpetaja.

Kuid siin oli jälle häda. Meil ei olnud kohalikke ruume, kus kool oleks wõinud töötada. Sellest saadi ka üle — renditi maja ja kool hakkas tööle. See maja oli kitsas nende laste jaoks, kes siin õppisid, sest nüüd hakkas Konokowaga ühte weel „Salesi“ küla. Ruumide kitsikuse tagajärjel tõusis koolimaja ehitamise küsimus. Ehituse küsimuse juures läksid Konokowa ja Salesi lahku. Igaüks tahtis, et koolimaja oleks ligemal. Nad ei saanud ühel meelel seda küsimust ära lahendada ja läksid lahku. Kuid Konokowa mehed ei jäänud ka selle taha kinni. Nad ostsid oma kopikate eest tiinu metsa ja hakkasid teda maha raiuma. Siin wõiks ka seda öelda, et kõik ei teinud ühetasa koolimaja ehituse kallal tööd, kuid nende wastu seisawad aktiiwsed töölised J. Kosenkranus, M. Wiibus, M. Jürgenson ja A. Kadakas.

Kolm aastat punnisid mehed ja 1922 aasta sügiseks oli koolimaja walmis ja kool wõis endistest kitsastest ruumidest lahkesse koolimajasse asuda.

Kuid kahjuks ei tulnud koolid siin kuigi kaua tööd teha. Mehed ei maksnud kooliõpetaja palka, kooliõpetaja sõitis ära ja kool pandi kinni. Kool on seni ajani kinni. Nüüd on noorte ühing uuesti Eesti keskbüroo ees sammusid astunud, kuid tänawu aasta ei lubata enam kooli lahti teha, tulewaks aastaks lubab keskbüroo Konokowa kooli awada ja kooliõpetaja saata. Jääb weel meie meestele öelda, et nad noorte ühingule energilisemalt kaasa aitaksid.

A. Jürgenson.

Haridustöö kroonika.

Rahwa hariduskommissariaadi rahwuswäh. nõuk. Eesti keskbüroo kawatseb maikuu 20. päewade ümber Leningradi üleliidulist õpetajate ekskursiooni ja konwerentsi korraldada, kuna sama aja pääle ühtlasi ka õpetajate täiendawaid kursusi määrata. Sellekohased eeltööd on käimas.

Pedagoogiline kuukiri, mis 1. aprilliks pidi ilmuma, ilmub tehnilistel põhjustel alles 1. maiks.

Oudowa kreisi koolide ja wäliskooli töö ülewaade

1. oktoobrist kuni 31. detsembrini 1924 a.

Punane Bustoshi kool.

Kooli juures on punane nurk, mille juhatusesse 28. septembril 1924 a. järgmised kodanikud waliti: esimees Ernst Hansing, sekretäär Paul Wares ja kassahoidja Ernst Wares, liikmed Gustaw Andreson ja Aleksander Brikker. Rewisjon kommisjon Paul Mälton — esimees, Liisi Wares — sekretäär, Samuel Einus — liige.

Punase nurga juures töötawad näitering 15 inim., õpetaja K. Warese juhatusel, lauluring 23 inim., põllumajandusline ring 13 inim., muusika ring 5 inim.

Töö kahes esimeses ja muusika ringis läheb rahuloldawalt, kuna põllumajandusline ring pole suutnud end wäljendada õpetaja K. Warese haiguse ja A. Brikkeri üksköiksuse põhjustel.

Selle ajajooksul on toimepandud pidusi 9. nowembril Oktoobrirewolutsiooni pühadeks, 7. detsembril näidend „Koguni kogemata kombel“ ja „Noor noore ja wana wanaga“, 25. detsembril „Sa pead kurt olema“ ja 26. detsembril maksuta pidu näidend „Milles jõud seisab“.

Üldiselt edeneb kultuur-hariduslik töö rahuldawalt, sest suurem hulk asunikkudest on punase nurga tegewusele wastutulelikud, kuna wäikene osa eemalt pealt waatab.

Ajalehte „Edasit“ käis oktoobris 3 eks., detsembris 4 eks. Siin puudub „Ajalehe sõprade ringi“ aktiiwsus ja selle kohta jääb paljugi soowida.

Puudub ka igasugune ajakirjanduse tellimine. Ainult walla kultuur-komitee poolt on saadud 43 raamatut ja 8 ajakirja „Teadus ja tehnika“.

Pääle seda saab weel chefi poolt järjekindlalt iga kuu 1 eks. „Edasit“, „Smena“ ja „Punane ajakiri“. Asunduses on 4 kodaniku „Kirjaoskamatuse likwiteerimise ühisust“, 6 kodaniku kooperatiiwi ja 5 kodaniku talupoegade wastastiku abiandmise komitee liiget. Puuduwad täielikult „Ohulaewanduse ja Mopri ühingud, mida organiseerida tuleb ja walla kultkomiteega sided kindlustada.

Kirjaoskamatuse koolis käib 15 inimest. Õppus kaks korda nädalas. Töö edeneb ja teadusline tasapind kodanikkudel tõuseb.

Kooli raioonis on 45 koolealist last, nendest käib koolis kõigist 23 last. Kus wiibiwad aga 22 last ja mis põhjustel nad koolist puuduwad on teadmata ja minul, kui nende ridade kirjutajal, on arwamine, et punased pustoshlased selle kohta „Edasi“ kaudu lehelugejaid tutwustawad.

Kooli nõukogusse kuuluwad kodanikud: esimees Mihkel Wares, liikmed Daniel Silmanson ja Gustaw Kraawi. Koolimajanduslik tasapind on wõrdlemisi hää, mida tõendab asunikkude lahke materjaalne wastutulek koolile. Kool on õperaamatutega täielikult warustatud. Opewiis on koolis kompleksne ning õpilased omawad teadmisi keskmiselt. Puuduwad aga Noorte Ühingu liikmed ja pioneeride grupp.

Swarets — Pokowski kool.

Möödaläinud aastal algas ülemaltähendatud koolis õpetöö uue õpetaja juhatusel 20. nowembril ja juba 11. detsembril pandud alus punase nurgale kus juhatus waliti ja kuhu kuuluwad kodanikud Johannes Uusen, Jaan Tilk, August Kääpa, Salme Peet ja Linda Malkus. Puudub rewisjon kommisjon, mida kiiremas korras walida tuleb. Töötab ainult näitering 15 inimest ning 21. detsembril pandi pidu toime — näidend „Preili Fresboltsen“. Pidu sissetulek läks punase nurga toetuseks.

Et punase nurga tegewus algastmetes on, siis on ka paljud puudused mida ühisel jõul kõrwaldada tuleb. Eestkätt punase nurga juhatusel tuleb silmas pidada kõiki neid juhtnöörisid, mis kultuur-hariduse töö suhtes „Edasi“ weergudgl ilmuwad ja teiseks tuleb kindel side luua walla kultuur komiteega.

Puudub igasugune kirjandus, kuid chefi läbi on wõimalik need puudused ka kõrwaldada.

Asunikkude wastutulek punase nurgale sõbralik, sest puuduwad usumehed — papid, kes ikka ja alati selle tööalale wastu töötawad.

Ajalehte „Edasit“ käib asunikkudele 15 eksempl. Kuna punase nurga arwel käiwad ajalehed: “Besbochnik“, „Derewenskaja gaseta“, „Krasnaja Derewnja“ ja „Edasi“ igaühte 1 eksempl.

Ühiskondlise organisatsiooni liikmeid on 58. Talupoegade wastastiku abiandmise komitees ja 1 inim. kooperatiiwis. Selles suhtes tuleb punase nurgal jõudu pingutada ja seltskonna tegewusse kõiki asunikke tõmmata.

Kooli raioonis on 36 koolealist last, nendest käib koolis 25 last ja pääle seda 10 last Wene rahwusest. 11 last eestlast käiwad aga naabriasunduse koolides, sest et koolitöö algus sügisel hiljaks jäi.

Kooli nõukogu on ümberwalimata ja töötab halwasti, sest et kodanikud Aleksander Sass, Karl Tuuwi ja August Niklaus mingisugust energiat ei awalda keda kiiremalt kolikambri saata ja niisugused kodanikud kooli nõukogusse walida, kes suutelsed on kooli hääks midagit tegema.

Operaamatutega on lapsed enamrohkem warustatud. Puuduwad näitlikud õpeabinõud, mida punase nurga juhatus lubab pidusissetulekutega muretseda.

Õpewiis on koolis kompleksne ja näha on, et ka põllumajanduse kalduwuse juures palju on ära tehtud, sest kooli klassis on nurk, kuhu laste tööd wälja pandud, näituseks: reed, kelgud, adrad, äkked, wikatid jne. isegi „piibu mihkel (tulesüütaja) ei puudu. Joonistuse alal on wäga palju saawutatud, nii et üks terwe kasti täis juba tagawaras on.

Õpeaineid omawad lapsed rahuloldawalt, puudub ainult pioneeride rühm. Noorte Ühing on juba alguse pannud, elleks jõudu ja püsiwust.

Beschkowo kool,

Kooli juures on punane nurk. Juhatuses on kodanikud Gustaw Tilk, Aleksander Allik, Taawet Prints, Oskar Siim, Arnold Silk ja Elfride Rähni. Rewisjoni kommisjon: Jüri Silk, August Andreiman ja Karl Wiikmann. Töötab ainult näitering, kuhu kuulub 25 inim. Näidendisi on toime pandud: „Pärijad“ ja „Kapsa pää“, osawõtt umbes 80 inim. Oktooripühade ajal pandi toime näidend „Tormikell“, osawõtt 60 inim. Töö läheb õige wisalt. Elanikud waatawad külmawereliselt päält. Köster töösse ei sega, kuid usklikud agiteeriwad wastu.

„Edasit“ loetakse 20 eks. ja punasel nurgal käib „Oras“ ja „Säde“. Puudub põllumajanduslik ja poliitiline kirjandus. Punane nurk chefi poolt kirjandust ega ajalehti ei ole saanud. Asunduses on 7 „Mopri“ ja 13 talupoegade wastastiku abiandmise komitee liiget, kooperatiiwi liigeteks ei seisa keegi.

Kirjaoskamatuid Beschkowo raioonis ei ole. Koolealisi lapsi on 45. Koolis käib kõigist 19 last. Kooli nõukogusse kuuluwad kodanikud Leonhard Kroll, Karl Wiikmann. Kooli majanduslik seisukord on halb, seepääle waatamata, ehk küll juba nowembrikuus lastewanemate koosolek otsustas koolile talwised aknaraamid teha ja aknad ette panna. Puudub ka wäljakäigu koht. Õperaamatutest on puudus, s. o. wenekeelsetest 10 eks. ja eestikeelseid 6 eks.

Kooli juures puudused kawatsetakse kõrwaldada pidude sissetulekutest ja wabatahtlistest korjandustest. Koolis on sega õpewiis ja osalt kompleks niipalju, kuipalju seda wõimalik on läbi wiia.

Koolilapsed omandawad aineid hästi.

Kool saab maksuta 1 eks. „Edasit“.

Kawatsusel on asutada kooli juurc laulu ja „ajalehe sõprade“ ringid, mis kuulu järele juba töötawad.

Wõtschkowo kool.

Kooli juures on klubi, mis seniajani weel punase nurga nime pole wastuwõetud. Klubi juhatuses: õpetaja K. Kilter, sekretäär Liine Rebane, liige Joosep Kilk. Rewisjoni kommisjon: Elisabeth Piir, Oskar Toomer ja Rosalie Kilter.

Klubil on 21 liiget, nendest 13 meeste- ja 8 naisterahwast. Klubi liikmed wõtawad osa näitemängudest ja koosolekutest.

Pidusid on toime pandud, maksuta kontsertmiiting 25 nowembril ja 1. jaanuaril maksuline pidu näidend „Koolisõed“. Koosolekuid on olnud kolm. Klubi all on tore suur ruum — maja. Koolimaja juures kirik, kuid „kirikhärra“ puudub. Köstri ametit peab üks kohalik talupoeg, kelle palwet wahel harwa kirikus kuuled ja üldse kiriku wastu on rahwas üksköiksed.

Awalikult klubi töö wastu usklikud ei ole, kuid isekeskis püüawad nad klubi wastu kihutustööd teha, kuid selle tagajärjel käib siiski rahwast klubis palju ja on klubi tööst huwitatud. „Edasi“ lugejaid on 10. Klubi saab 1 eks. „Edasit“ maksuta. On olnud ka kirjandus, suuremalt jaolt läbi loetud ja osalt on raskemat kirjandust, millest talupoeg jagu ei saa

Echefi poolt klubi kirjandust saanud ei ole. „Mopri liikmeid on 8, kuna teistes organisatsioonides mitte ühte!

Kirjaoskamatuid ei ole. Kooli raioonis on 39 last, nendest käib 9 last, kes Eesti kooli lõpetanud, Wene koolides, kuna 22 last käib Wõtshkowo koolis. 8 last ei õpi kusagil. Kooli juures majanduslisi puudusei ei ole. Koolinõukogu töötab hästi. Koolinõukogu waliti septembrikuus 1923 a., kuid konstitutsiooni põhikirja järele tuleb ta siiski iga õpeaasta ümber walida.

Laste hulgas puudub ühiskondlik töö. Kawatsusel on asutada N. Ü. ring

Dehino kool.

Kooli juures asuw punane nurk on ametlikult kinnitamata. Juhatusesse on walitud: Eduard Kusma, Aleksander Komussar ja Rosalie Watsar. Puudub rewisjoni kommisjon, mis ka 3 liikmest walida tuleb.

Seniajani on töötanud ainult näitering esialgul 10 inim. aga wiimasel ajal on juba 20 liiget. Kõik liikmed wõtawad aktiiwselt osa. Oli kaks maksulist pidu — näidendid: „Kõrge eesmärk“ 23. now., „Mis ime see on“ ja „Milles seisab jõud“ 24. detj. l. a. Kõik pidud ja koosolekud pannakse toime noorte poolt ostetud majas. Maja ostusumma maksetakse pidu sissetulekutest. Kirikud ega selle teenijaid ei ole. Usklikud waatawad punase nurga töö pääle wõeriti, kuid terawaid kokkupõrkeid pole olnud.

„Edasi“ lugejaid on kõigest 3. Maksuta kirjandust punane nurk ei saa. Kooperatiiwi liikmmeid on 5—6. Koolis käib 26 last. Kooli majanduslik seisukord on rahuloldaw. Nõukogu liikmed: Joosep Piir, Eduard Grünberg ja K. Mikson. Koolil puuduwad näitlikud õppeabinõud ja osad ning ägi „Lugemik'ud“.

Õpewiis koolis on ekskursioonid, uurimised ja illustreerimised ning ka suusõnalised.

Pioneerisi ja N. U. liikmeid ei ole. Kool saab ilma maksuta 1 eks. „Edasi“ ja 1 eks. „Derewenskaja Gaseta“.

Blagodati kool.

Kooli juures on punane nurk. Juhatusesse kuuluwad Karl Saar, Alfred Liplap, Alwiine Kalmus, August Mäe. Siin on ka oma sõnumisaatja. Puudub rewisjoni kommisjon, mida 3 liikmest walida tuleb. Töötawad enesearendamise, näite- ja lauluringid. Uldine ringi liikmete arw on 44 inim. Toimepandud ja ettekantud on järgmised näidendid: „Timukate küüsis“, „Minewiku päiwilt“, „Nõukogude wõimu eest“, „Pakikandja nr. 12“. Uldine inimeste osawõtmine pidudest oli pääle 650 inimese.

Punasel nurgal on oma eraldi ruum. Klubi töö läheb hästi, kuid puuduwad wabad wastawad jõud. Elanikud, nii noored kui ka wanad püüawad wäliskooli tööle kaasa aidata ja igapidi seda tööd toetada.

Usklikkude arw on wäikene ja needki kiiresti küpsetatud „paptistid“, kelledel autorideet puudub.

Ajalehe lugejaid on kõigest 7 inimest, kes „Edasi“ telliwad Punase nurgale käiwad järgmised ajalehed: „Edasi“, „Derewenskaja Gaseta“, „Bednota“ ja „Batrak“, mida walla kultuur-komitee poolt saadeti kuna kirjandus muretsetakse punase nurgale pidude sissetulekutest.

Ühiskondlikkude organisatsioonide liikmeteks seisawad: talupoegade wastastikkuse abiandmise komitees — 15, Mopris — 1, Õhulaewastiku seltsis — 1, kirjaoskamatuse litwideerimise seltsis — 1 ja kooperatiiwis — 19.

Kooli juures on täiskaswanutele kirjaoskamatuse kool kus 16 kodaniku teadust omawad, nii Eesti kui ka Wene keeles. Sääl tutwustatakse loodusteadusega, rehkendusega, poliitikaga, majandusteadusega ja iga päewase sündmustega. Kõik kodanikud on õpimisest huwitatud pääle ühe kodaniku, kes kasulikuma arwas olema „samogouni“ õhus ja küla „guljankadel“ wiibida. Koolealisi lapsi on 47. Koolis käib 27 last kuna 20 last teadmata, mis põhjustel nad koolis ei käi. Wõib olla ehk koolinõukogu walgustab neid wigu „Edasi“ weergudel.

Kooli majanduslik külga on rahuloldaw, milles töötawat Woldemar Kährits, Aleksander Tanik ja Roman Läkson. Nad on walitud 1923 a. ja tulekfid ümberwalida nagu seda konstitutsiooniseadus nõuab. Õperaamatutest puudub 5 Mägi „Lugemiku“. Kooli remondi lubas walla täidesaatew komitee kewadel läbi wiia. Koolis on õpewiis kompleksne kuid wõimata on teda I grupes läbi wiia. Koolilaste hulgas wiiakse läbi koosolekud ja on laste omawalitsus sissejeatud.

On kawatsusel N. U. ringi asutada.

Lepalind.

Kirjawastused.

„Mis“ Wel. Lukis. Wastame weel kord, et kooliteenija ikka ainult tehniline tööjõud on, kellel õpetööga midagi ühist ei ole. Selles küsimuses ei tohi wassida. Kui te asja õigest seisukorrast wõtate, näete isegi, et igasugustel arwamistel alus puudub.

Muu osa ilmub järgmises numbris.

Kuld tsherwonets

Suurendatud 2½ korda.

Leningradi rahapajas hakati kuld-tsherwontse taguma. Tänawu sügiseks kawatsetakse walmis taguda umbes 60 miljoni rubla wäärtuses kuldraha.

Juriidiline abi.

Küsimus nr. 76. Kas on see seaduslik, kui warastatud kraam kätte saadakse ja kodanik peab kraami kättesaamise puhul maksma 15 protj. rubla päält.

Wastus: Rahwakommissariaadi nõukogu dekreedi punkt nr. 3 põhjal (kaelakohtu seaduste kogu nr. 79—22 a.) protsentide sissenõudmiseks kodanikkudelt, warastatud kraami tagasisaamise korral wabastatakse protsentidest esimese järgu tähtsusega tarbeasjad ja warandus, mille wäärtus ei tõuse üle 75 rubla.

Küsimus nr. 77. Kas on tulekinnitus nii hoonete ja loomade päält sunduslik wõi wabatahtlik. Kuhu poole peab pöörama, kui on hoonete ja loomade eest maks äramakstud ja kahjutasu ei saa. On akt tehtud.

Wastus: Eraisikutele (wäljaarwatud wäljamaalased) on maksew sunduslik kinnitus. 1) Hoonete kinnitus tule wastu (wäljaarwatud kõlbmatud ehitused, mis ei kõlba majanduslikuks otstarbeteks. 2) Suured tööjõulised kariloomad — suremise korral.

Leningradi kubermangus on sunduslik kinnitus maksew, algades 1. oktoobrist 1924 aastast. Kubermangu täidesaatwa komitee otsuse põhjal (Leningradi nõukogu Teataja nr. 79—24 a.) ja on maksew kõigi suur-kariloomade kohta poolteist aasta wanaduses ja hobuste — 3 a. wanaduses. 7 päewa jooksul kui tulekahju sündis peab tulekinnituse kassa esitaja ära likwideerima kahjud mitte hiljem kui ühe kuu jooksul, milleks kokkuseatakse wastaw akt. Riigi kinnitnse kassa peab wäljamaksma kinnituse tasumaksu. Mitte maksmise korral kaebage kubermangu kinnituse kassasse.

Küsimus nr. 78. Minul wõeti hobune riistadega ja wanker küüti, sel ajal kui walgete banded Leningradi all wiibisid. Trotski lahingus langes hobune ja wanker jäi kaduma. Nõudsin kahjutasu. Lubati minule seda wäljamaksta. Kuid mitmekordse järelpärimiste pääle ei ole weel raha kätte saanud. Nüüd ei tea kas on weel õigus raha saada wõi ei ole. Kui on siis, kus kohast.

Wastus: Kui teie andsite sisse teadaande, raha wäljamaksmiseks ja ei lasknud mööda kolme aastat, arwates sellest päewast, mil teile tunnistus wäljaanti ja kui teile raha wälja ei makstud siis kaebage sellesse asutusesse, kelle alla kuulub asutus, kes teilt teadaande wastu wõttis. Näituseks: kreisi sõjawäe osakonna pääle tuleb kaebada kubermangu sõjawäe osakonda. Kui teie aga lasite 3 aastase aja mööda teadande sisseandmiseks, siis teie raha ei saa.

Küsimus nr 79. Olen perekonna isa, naise ja nelja lapsega. Elame kolm perekonda 24 tiinu maa pääl. Esimese käes on 18 tiinu, teise — neli tiinu ja minu käes 2 tiinu. Senini maksime korralikult oma maksud. Nüüd aga wõtab see, kelle käes 18 tiinu kõik talu oma kätte, mind ja teist tahetakse wälja ajada ühe kuu jooksul.

Päälekaebaja andis tunnistuse nagu oleks temal 10 hinge peret. Kas on kohtul õigus mind wälja tõsta. Kuhu pean edasi kaebama.

Wastus: Teie küsimuses ei ole selged põhjused ja waieluse wahekorrad mõlemite poolte wahel. Edasikaebe antakse walla maaosakonna kaudu kreisi maaosakonda kahe nädala jooksul.

Küsimus nr. 80. Kahe talupoja pääle on 70 tiinu maad. Esimesel on 50 tiinu, teisel 20 tiinu. Põllupind on esimesel liiwane, teisel soomaa. Esimesel on 6 lehma, teisel — 4.

Perekonna koosseis on mõlemil 5 hinge. Kõlbulikku maad on mõlemil 8 tiinu. Esimene töötab kahe hobusega, teine ühe hobusega. Kes on kohustatud neist rohkem põllumajanduslikku maksu maksma. Ja kui palju kumbki eraldi.

Wastus: Selleks, et kindlaks määrata mõlemate põllumajanduslikku maksu suurust, on tarwilik teatada maksu järk, mille alla on wiidud teie majapidamine rahanduse inspektori poolt ning enam täpsemalt maa koosseisust — (palju on külwipinda, heinamaad, aiamaad jne.

Leningradi teated.

S. N. W. Liidu kuld-tsherwontsid.

Rahapada soi Moskwast kinnitatud kuldtsherwonside joonistused ja asub nende walmistamisele.

Esimese tsherwontside partii jaoks on kuld juba rahapatta kohale toimetatud.

Tsherwontsi esimene pool kujutab sidet linna ja küla wahel, tööline talupojaga wabriku ja põlluga. Wärskelt ülesküntud põllul külib tööline täie peoga wiljateri— põlluääres seisab ader ja kaugemal paistawad suitsewad wabrikute korstnad.

Pilti walgustawad ülestõuswa päikese kiired.

Raha ülewalpool osas on kirjutatud: „Uks tsherwonets“ ja all „1925 a.“.

Raha teine pool kujutab S. N. W. Liidu wappipärga. Raha äärtel on päälkiri: „Kõigi maade töölised, ühinege“!

Teadaanded.

Teisipäewal, 17. märtsil kell 5 p. l. on pedagoogilise kuukirja toimetuse liigete koosolek Plehanowi uul. nr. 7, tuba 17 (Eesti sektsioonis). Osa wôtma kutsutakse sm. sm. A. Wallner, J. Palwadre, A. Leetsmann, W. Kirik ja Fr. Laine.

Ilmuda punktipäälselt.

Eesti büroo juh. G. Teiter.

Teisipäewal, 17. märtsil kell 7 ôhtul on Harmajas **sõjaringi istang.** Kõiki osawôtjaid palutakse täpselt ilmuda.

N. S. Büroo.

Haridusmaja ühise kunstiringi nõukogu koosolek on puhkepäewal, 15. märtsil, kell 2 päewal. Ilmuda tuleb kõigil ringide instruktoritel ja organisaatoritel, nimelt sm.: Kure, Eljas, Seljak, Saan, Juurup, Kelberg, Tamberg, Sawiauk, Karpa, Raasin, Taperson, Lagsdin, Tamjärw, Miller, Teiter, Weske, Isak, Roose, Juhanson, Palwadre, Roosberg, Wallner, Moosberg, Säre, Reesen, Kudrjawtshewa, Kuprianow j. t.

U. K. R. instruktor.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Puhkepäewal, 15. märtsil.
kella 1/2 11—1/2 1 Häälepaneku kursus.
„ 1/2 1—1/2 2 Rütmika kursus.

Esmaspäewal, 16. märtsil.
kell 8 „Prowokaatorid"
„ 10 „Kõhutõbi".

Teisipäewal, 17. märtsil.
kell 8 „Prowokaatorid".
„ 1/2 9 „Kassijaht" 1. ja 2. waatus.

Kolmapäewal, 18. märts.
kell 7 „Arimehed."

(Palutakse kõiki tegelasi, kes „Arimeeste" eelmisel ettekandel esinesid, tingimata harjutusele ilmuda).

Wast. instruktor-organisaator.

Pet.-Wiib. poole Eesti tööliste klubi proowi harjutused:

Puhkepäewal, 15. märts.
kella 1—3 päw. „Söekaewaja Koort"

Esmapäewal, 16. märts.
kella 8,30—11. „Tormikell"

Teisipäewal, 17. märts.
kella 8,30—11. „Tormikell"

Keskpäewal, 18. märts.
kella 8 õhtul. „Tormikell"

Reedel, 19. märts.
kella 8—11. „Söökaewaja Koort"

Märkus: Kõik, kes warem mängisid „Söekaewaja Koort" osades Eestimaa tööliste hääks kaasa, palutakse proowile ilmuda.

Organisaator.

Eilane börse:

Keskkassa kohustused			tšherw.
„ „	aprilliks	100 1/2	„
„ „	maiks 6 kuu p.	100 1/2	„
„ „	„ 3 kuu p.	99 1/4	„
„ „	juuniks	99	„
„ „	juuliks	97 3/4	„
„ „	augustiks	96 1/2	„
Naelsterlingid		9 rbl.	29 kop.
Dollarid		1 rbl.	94 1/2 „
Rootsi kroonid		51 „	87 1/2 „
Prantsuse frangid		9 „	75 „
Soome margad		4 „	85 „
Talupoegade laen		„	89 „
1. wõidulaen		3 „	13 „

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
„Кандавл"

Akadeemiline riiklik draama teaater
„Святая Иоанна".

Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
„Цыганский барон".

Riiklik suur draamateaater
„Заговор Императрицы"

Rahwamaja
„Николай I".

Teaater „Юных Зрителей".
«Конек-Горбунок».

Muusikaline komöödia
„Баядера".

Passash
„Яблоко".

Gossnak.
„Я так хочу".

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.
Wäljandaja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Продолжается подписка на 1925 год на еженедельный крестьянский журнал с рисунками

„КРАСНАЯ ДЕРЕВНЯ"

52 №№ ЖУРНАЛА, рисунками и чертежами, в которых ежегодно помещается около 3.000 удобопонятных статей и ответов на все интересующие крестьян вопросы.

Подписавшиеся с приложениями, кроме 52 №№, получат еще:

4 книжки сборника **Декреты и постановления.** В этих сборниках будут помещены все декреты и постановления Советской власти, касающиеся крестьян и деревни с раз'яснениями необходимыми каждому гражданину, каждому сельсовету, Викам, Уикам и т. п.

12 книжек **Политическая библиотека**

12 книжек **Трудовое сельское хозяйство**

6 книжек **Полезные в сельском хозяйстве ремесла**

6 книжек **Как это самому сделать**

3 книжек **Библиотека кооператора**

Календарь на 1925 г. — НАСТОЛЬНАЯ СПРАВОЧНАЯ КНИГА КРЕСТЬЯНИНА.

Подписная цена на „КРАСНУЮ ДЕРЕВНЮ":

Без приложений: на 1 мес. — 20 к., на 3 мес. — 60 к. на полгода — 1 р. 20 коп., на год — 2 р. 20 к.
С приложениями: на 3 мес. — 1 р. 20 к., на полгода — 2 р. 40 коп., на год — 4 р. 40 к. „Настольная справочная книга" с «Календарем на 1925 г.» высылается только подписавшимся с приложениями не менее, как на полгода.

Подписываться на „КРАСНУЮ ДЕРЕВНЮ" следует в почтовых отделениях: тогда за пересылку денег платить не придется. Деньги следует направлять по адресу: Ленинград, Проспект 25 Октября д. 1, комн. 25. Тел. 6-01-38.

ЦЕНА НОМЕРА — 5 КОП.

Ehitustööliste Leningradi kub. osakond

teatab Ühisuse üksikutele liikmetele,

et algades 15. märtsist kuni 1. aprillini toimetatakse nende

registreerimist gruppkomides raioonide wiisi.

Ühisuse üksikud liikmed on kohustatud ilmuma ülaltähendatud tähtaja wältel oma grupkomi elamiskoha järele, enesega kaasa wôttes: 1) Ühisuse liikmekaart; 2) isikutunnistus; 3) tunnistus korteri ühisusest ehk majawalitsejalt, mida kinnitanud 2 wastutawat isikut majas, mis tõendab elukutset; 4) palgaraamat, kui sarnane olemas. Pääle registreerimist kinnitatakse iga üksik Ühisuse liige grupkomi külge, kuhu iga kuu ühisuse maksud maksab. Grupkomid asuwad: 1) Keskraioonis — Wolodarski pr. 57, krt. 10; 2) Petrogradi raioonis — Karl Liebknechti pr. nr. 31; 3) Wassiilisaare raioonis — W. S. Sredni pr. nr. 14; 4) Moskwa-Narwa raioonis — Sagorodnôi pr. 70; 5) Wolodarski raioonis — Teleshnaja uul. nr. 22; 6) Wiiburi raioonis — Simbirski uul. nr. 12, krt. 5.

Kub. ehitustööliste ametiühisuse presiidium.

Нужно знать деревню, Газета Лужских крестьян.

„Крестьянская Правда"

Полностью освещает жизнь новой советской деревни. Все чем болеет наша деревня, что в ней осталось старого, какие успехи в строительстве нового — все это находит отклик в „КРЕСТЬЯНСКОЙ ПРАВДЕ". Каждый рабочий, комсомолец, партийный и советский работник желающий ближе ознакомиться с деревней пусть выпишет „Крестьянск. Правду"

В каждом номере от 50 до 100 писем от своих 400 селькоров.

Подписка принимается во всех почтовых учреждениях и редакции г. ЛУГА, Ленинградск. губ., Крестьянский пр. № 36.

На 1 месяc для крестьян — 25 коп., а для остальных — 50 коп.

Puhkepäew., 15. märts. kl. 12 p. peetakse ära Smolnõis

oblasti rahwuswähemuste parteitööliste nõupidamine

Päewakorras:

1. Parteitöö järjekord. ülesanded.
2. Aruanded kohtadelt.
3. Agitpropaganda ja organisatsiooniline töö rahwuswähemuste keskel.
4. Kooli ja poliitharidusliik töö.
5. Kirjastuse küsimus.
6. Töö noorte keskel.

Osa wôtma kutsutakse järgmisi seltsimehi: Isak, Palwadre, Ikmelt, Wallner, Leetsmann, Treufeldt, Kure, Rähni, Steimann, Woolin, Tilkson, Rammus, Kuusik, Koni, G. Teiter, Ed. Teiter, Pihkwa ja Nowgorodi sektsioonide sekretääre.

Mitte hiljaks jääda.

W. K. P. Leningr. kubkomi agit.-prop. osakonna Eesti sektsioon.

Kuremaa asunduse.

Trotski kreisis, Leningradi kub. wôtab „Edasi" pääle tellimisi wastu

sm. Leebret.

Punases nurgas ja Räätsise koolimajas kooliõpetaja Walk.

Lõõta Eesti asunduses

Luuga kr., wôtab „Edasi" pääle tellimisi wastu

sm. R. Mikson.

Jastrebino p. t. artellis „Töö ja Teadus"

(end. „Kündja)

wôtab „Edasi", „Orase", „Säde" jne. pääle tellimisi wastu

M. Kerbak.

Woltshinski asunduses

Luuga kreisis ja ümbruskonnas wôtab „Edasi" pääle tellimisi wastu kooliõpetaja sm. R. Koowits.

Luugas

Eestikeelseid raamatuid

on saada

„Priboi" raamatukaupluses.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Snamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobri prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud.

Sifilis (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja kooniline). Snguorgaanide igakülgne arstimine, **Erihaigemaja,** fisemise-, naiste-, sünnitamise-, löike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused.

Sifilis (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Kusnetski haigemaja Kusnetsnõi, 7, telef. 180—52. Wastuwõtm. kõikides spetsprofessorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Raskejalgsete konsult. **Unematel met.** järelwastamine ja arstimine. **Sifilis** 606 914 **tripper** teraw ja kroonik. **Suguwõimetus** mass. ja elektris., hambaarstim. ja kunstlikd hamb. Arstide kutsum. kodu.

Wil. welsker-ämmaemand

H. N. Witkun-Kolpakowa muendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi raskejalgsetele, sünnitajatele, naistehaigused. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sissekäik paraadukest.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Kolmapäewal, 18. märtsil.

Pariisi kommuuna aastapäewa puhul

Miiting-kontsert

Eeskawas:

1. Kõne.
2. Kontsert.
3. Näitemäng „Prowokaatorid".

Algus kell 7 õhtul.

Sissemineek wabatahtliku maksu eest.

Kogu sissetulek läheb Mopri kaudu Eestimaa wangimajades waewlewate tööliste toetamiseks.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Puhkepäewal, 15. märtsil s. a. Sewsapkino kuulus film

Loss ja kindlus

(Дворец и крепость)

Draama isewalitsemisajast, 12 osas.

Algus kell 7 ja 9 õhtul.

Piletid: klubi liikmetel 30 kop., wôôrastel 40 kop. Juhatus.

Töölis-kirjasaatjate büroo istang

on esmaspäewal, 16. märtsil kell 8 õhtul „Edasi" toimetuse ruumides. Istangule palutakse ilmuda järgmisi seltsimehi: Rõõmus, Jõeäär, Mõisa ja Stein.

Solkino asunduses

Oudowa kreisis wôtab „Edasi" pääle tellimisi wastu

sm. Albert Antson.

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 5814.